

Grundskolan

Sammanfattning

Utbildningsutskottet behandlar i detta ärende 50 motionsyrkanden om grundskolan från allmänna motionstiden 2013. Av dessa behandlas 15 yrkanden förenklat eftersom de till sin huvudsakliga innebörd stämmer överens med motionsförslag som har behandlats tidigare under valperioden.

Motionerna handlar bl.a. om elevers utveckling mot målen i grundskolan, elever med särskilda behov, betyg, utbildningens innehåll, modersmålsundervisning, avgifter och fritidshemmet.

Utskottet avstyrker samtliga motionsyrkanden och hänvisar i huvudsak till gällande rätt, tidigare ställningstaganden, pågående beredning och vidtagna åtgärder.

I betänkandet finns 14 reservationer (S, MP, SD och V) och 1 särskilt yttrande (V).

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	6
Ärendet och dess beredning	6
Utskottets överväganden	7
Elevers utveckling mot kunskapsmålen	7
Elever med särskilda behov	15
Betyg	19
Utbildningens innehåll	23
Modersmålsundervisning	26
Avgifter	29
Fritidshemmet	31
Motioner som bereds förenklat	33
Reservationer	35
1. Elevers utveckling mot kunskapsmålen, punkt 1 (S, MP)	35
2. Elevers utveckling mot kunskapsmålen, punkt 1 (SD)	36
3. Rätten att lära sig läsa, skriva och räkna, punkt 2 (MP)	37
4. Elever med särskilda behov, punkt 3 (MP)	37
5. Betyg, punkt 4 (SD)	38
6. Utbildningens innehåll, punkt 5 (S, MP)	39
7. Utbildningens innehåll, punkt 5 (SD)	39
8. Modersmålsundervisning, punkt 6 (S, MP, V)	41
9. Modersmålsundervisning, punkt 6 (SD)	41
10. Avgifter, punkt 7 (S, MP)	42
11. Avgifter, punkt 7 (V)	43
12. Fritidshemmet, punkt 8 (S)	44
13. Fritidshemmet, punkt 8 (MP, V)	45
14. Stärkt kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen, punkt 9 (MP)	45
Särskilt yttrande	47
Fritidshemmet, punkt 8 (V)	47
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	49
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013	49
<i>Bilaga 2</i>	
Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10	54

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Elevers utveckling mot kunskapsmålen

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub205 av Stefan Svanström (KD),

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:Ub302 av Abdirizak Waberi (M),

2013/14:Ub308 av Stefan Svanström (KD),

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2 och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 7 och 16.

Reservation 1 (S, MP)

Reservation 2 (SD)

2. Rätten att lära sig läsa, skriva och räkna

Riksdagen avslår motion

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 24.

Reservation 3 (MP)

3. Elever med särskilda behov

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 11,

2013/14:Ub274 av Jonas Gunnarsson (S) och

2013/14:Ub478 av Maria Lundqvist-Brömster (FP).

Reservation 4 (MP)

4. Betyg

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 3 och 9

samt

2013/14:Ub553 av Krister Hammarbergh (M).

Reservation 5 (SD)

5. Utbildningens innehåll

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub240 av Sedat Dogru (M),

2013/14:Ub321 av Anders Hansson (M),

2013/14:Ub425 av Leif Jakobsson (S),

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 10, 11

och 13,

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 14 och

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 6.

Reservation 6 (S, MP)

Reservation 7 (SD)

6. Modersmålsundervisning

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub246 av Helene Petersson i Stockaryd (S),

2013/14:Ub295 av Helén Pettersson i Umeå (S),

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 7 och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17.

Reservation 8 (S, MP, V)

Reservation 9 (SD)

7. Avgifter

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Sf231 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 4,

2013/14:Ub528 av Marie Nordén m.fl. (S) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 27.

Reservation 10 (S, MP)

Reservation 11 (V)

8. Fritidshemmet

Riksdagen avslår motionerna

2013/14:Ub294 av Ann-Christin Ahlberg och Christina Oskarsson
(båda S),

2013/14:Ub310 av Magnus Sjödahl (KD),

2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 4,

2013/14:Ub536 av Monica Green m.fl. (S) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 33.

Reservation 12 (S)

Reservation 13 (MP, V)

9. Stärkt kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen

Riksdagen avslår motion

2013/14:Ub327 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 14 (MP)

10. Motioner som bereds förenklat

Riksdagen avslår de motionsyrkanden som finns upptagna under denna punkt i utskottets förteckning över avstyrkta motionsyrkanden.

Stockholm den 4 februari 2014

På utbildningsutskottets vägnar

Tomas Tobé

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Tomas Tobé (M), Betty Malmberg (M), Jan Ericson (M), Thomas Strand (S), Camilla Waltersson Grönvall (M), Caroline Helmersson Olsson (S), Tina Acketoft (FP), Håkan Bergman (S), Ulrika Carlsson i Skövde (C), Gunilla Svantorp (S), Roger Haddad (FP), Jabar Amin (MP), Carina Herrstedt (SD), Rossana Dinamarca (V), Adnan Dibrani (S), Annika Eclund (KD) och Eva Sonidsson (S).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I detta betänkande behandlar utbildningsutskottet 50 motionsyrkanden om grundskolan från allmänna motionstiden 2013, varav 15 yrkanden behandlas förenklat. En förteckning över de behandlade förslagen finns i bilaga 1.

Motionerna tar upp frågor om bl.a. elevers utveckling mot målen i grundskolan, elever med särskilda behov, betyg, utbildningens innehåll, modersmålsundervisning, avgifter och fritidshemmet.

Flera av motionsyrkandena tar upp samma, eller i huvudsak samma, frågor som riksdagen behandlat tidigare under valperioden, varför dessa behandlas förenklat. En förteckning över dessa motionsyrkanden finns i bilaga 2.

Utskottets överväganden

Elevers utveckling mot kunskapsmålen

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. läsförmåga och läslust, elevernas basfärdigheter, rätten att lära sig läsa, skriva och räkna och tioårig grundskola.

Jämför reservationerna 1 (S, MP), 2 (SD) och 3 (MP).

Motionerna

Grundläggande färdigheter

I kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 16 behandlas frågan om läsförmåga och läslust. Motionärerna konstaterar att förmågan att läsa, skriva och räkna utgör de grundläggande färdigheterna för den övriga kunskapsinhämtningen i skolan och vill investera i lärares kompetensutveckling för att stärka elevernas utveckling inom dessa områden. Målet är att alla elever ska kunna läsa och förstå enklare texter senast i årskurs 1. Motionärerna föreslår också att det ska genomföras ett läslyft och att det behövs en handlingsplan som samordnas av en nationell biblioteksmyndighet.

I motion 2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2 begärs att basfärdigheterna och elevernas undervisning under de första åren i skolan ska prioriteras så att inte ett enda barn lämnar tredje årskursen med bristfälliga basfärdigheter. Att kunna läsa, skriva och räkna har blivit allt viktigare i vårt moderna samhälle.

Partimotion 2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 24 behandlar frågan om en läsa-skriva-räkna-garanti. Enligt motionärerna läggs redan den första tiden i skolan en viktig grund för elevernas fortsatta inläring och utveckling, och därför vill man lyfta fram alla elevers rätt att lära sig läsa, skriva och räkna innan man lämnar årskurs 3. Motionärerna betonar att den som inte kan läsa, skriva och räkna har sämre möjligheter att göra sig hörd i samhället och har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden och att bristande läskunnighet innebär ett stort hinder för annan inläring. Läsa-skriva-räkna-garantin ska innebära garanterad extra hjälp om det uppstår problem vid inläring av baskunskaperna.

I motion 2013/14:Ub302 av Abdirizak Waberi (M) uttalar motionären att det behövs insatser i lågstadiet. Motionären anser att en nyckelfaktor är en skolmiljö där alla elever utifrån sina egna förutsättningar ges möjlighet att nå högt ställda mål. Skolan måste enligt motionären bli bättre på att uppmärksamma och ta till vara enskilda elevers olika begåvningar.

I motion 2013/14:Ub205 av Stefan Svanström (KD) anser motionären att det ska inrättas en klassikerlista med böcker, filmer, pjäser och musik som alla svenska elever ska ha tagit del av när de lämnat skolan. Motionären konstaterar att inriktningen på undervisningen har varit att det viktigaste är att barnen läser, inte vad de läser. Motionären anser att detta kan leda till att eleverna inte kommer i kontakt med litteraturhistorien och därmed förlorar en viktig vägledning in i en litterär värld som kan berika livet och utveckla deras egen utveckling och språkliga förmåga.

Enligt motion 2013/14:Ub308 av Stefan Svanström (KD) bör det utredas om det behövs fler lärarledda undervisningstimmar med fokus på läsning i grundskolan. Enligt motionären tyder mycket på att senare decenniernas resultatförsämringar i den svenska skolan kan förklaras av att den lärarledda undervisningen har minskat.

Tioårig grundskola

Kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 7 behandlar frågan om obligatorisk förskoleklass. Motionärerna konstaterar att förskoleklassen har blivit en uppskattad skolform, och de vill göra den obligatorisk, vilket innebär skolstart vid sex års ålder. Motionärerna anser att förskoleklassen ger barn möjlighet att nå sin fulla potential i skolan.

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2 begärs att förskoleklassen blir en obligatorisk del av grundskolan, som därmed blir tioårig. Enligt motionärerna finns det indikationer på att de barn som genomgår denna förberedande skolform får ett förspång gentemot de barn som inte gör det. Motionärerna tror att ett införlivande av förskoleklassen i grundskolan där sexåringarna får möta behöriga lärare kommer att leda till en förbättrad verksamhet med ökad kvalitet.

Bakgrund och gällande rätt

Grundläggande färdigheter

Gällande rätt

En elevs svårigheter ska i första hand lösas inom ramen för den ledning och stimulans för lärande och personlig utveckling som alla elever ska ges enligt 3 kap. 3 § skollagen (2010:800). Enligt bestämmelsen ska elever utifrån sina egna förutsättningar kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Förutsättningen för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå målen (prop. 2009/10:165).

I 3 kap. 8 § första stycket skollagen anges att om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kom-

mer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, ska detta anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. I paragrafens tredje stycke anges att om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd ska sådant stöd ges.

Den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011 (Lgr 11) med kursplaner samt kunskapskrav började tillämpas läsåret 2011/12 i grundskolan och motsvarande skolformer (se SKOLFS 2010:37 och SKOLFS 2011:19). Läroplanen innebar en genomgripande förändring av kursplanernas struktur med bl.a. en målnivå och ett centralt kunskapsinnehåll samt kunskapskrav för godtagbara kunskaper och för de olika betygsstegen.

Enligt 10 kap. 5 § skollagen ska den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan vara minst 6 785 timmar. Den nationella timplanen (bilaga 1 till skollagen) anger undervisningstiden i timmar för ämnen och ämnesgrupper totalt för grundskolans nio år.

Pågående arbete

Regeringen har tillsatt en *utredning som ska utvärdera eventuella kausala effekter av kommunaliseringen* för elevernas studieresultat, läraryrkets status, lärarnas och rektorernas arbetsuppgifter samt likvärdigheten i skolväsendet (U 2012:09, dir. 2012:84). Därutöver ska utredaren analysera hur kommunerna, med utgångspunkt i ansvarsfördelningen mellan stat och kommun, har styrt skolverksamheten när det gäller planering, uppföljning, utvärdering, lokalt utvecklingsarbete och lärarnas kompetensutveckling. Uppdraget ska redovisas senast den 10 februari 2014.

Regeringen har även tillkallat en särskild utredare som ska bedöma när *de åtgärder som har vidtagits från 2007 och framåt för att höja kunskapsnivån och öka måluppfyllelsen i grundskolan kan förväntas få avsedd effekt* (U 2012:04, dir. 2012:53 och 2013:73). Utredaren ska dessutom utreda vilka data som behövs för att i ökad utsträckning kunna utvärdera de reformer som genomförs på skolområdet och belysa hur reformer på skolområdet bör genomföras för att underlätta utvärdering. Utredaren redovisade den 30 april 2013 den del av uppdraget som avser att bedöma när åtgärderna för att höja kunskapsnivån och öka måluppfyllelsen i grundskolan kan förväntas få avsedd effekt (se SOU 2013:30). Utredaren konstaterar sammanfattningsvis att effekterna av de olika åtgärderna är osäkra och att det är helt klart att det tar tid innan de kan förväntas få genomslag i de internationella studierna, att det tar olika lång tid för olika åtgärder och att det handlar om en successiv process. Uppdraget ska slutredovisas senast den 28 februari 2014.

Med utgångspunkt i utbildningsutskottets betänkande och tillkännagivande (2010/11:UbU7) har regeringen gett Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) i uppdrag att *utvärdera de*

senaste årens stora skolreformer. IFAU ska sammanställa egeninitierade och andras, för detta uppdrag relevanta, utvärderingar och uppdrag. IFAU kan komplettera med nya studier för det fall det krävs för att kunna ge en samlad bild. IFAU ska redovisa sitt uppdrag senast den 15 december 2014.

Regeringen uttalade i 2014 års budgetproposition att det finns starka indikationer på att eleverna i grundskolan inte alltid får den *garanterade undervisningstid* de har rätt till enligt skollagen. Regeringen anser att timplanen i grundskolan bör indelas i stadier, dvs. undervisningstiden bör anges i timmar per stadium (årskurs 1–3, 4–6 respektive 7–9) i stället för en total tid för hela grundskolan. På så vis ska uppföljningen underlättas och elevernas rätt till den garanterade undervisningstiden säkras. Regeringen uppgav i budgetpropositionen att den därför har för avsikt att ge Skolverket i uppdrag att dels föreslå en stadiindelad timplan för grundskolan, dels utreda hur en starkare styrning av undervisningstiden i gymnasieskolan kan utformas. För detta ändamål föreslog regeringen att det avsätts 2 miljoner kronor 2014. (Se prop. 2013/14:1 utg.omr. 16, bet. 2012/13: UbU1, rskr. 2013/14:104.)

Regeringen bedömde i 2014 års budgetproposition att medel borde avsättas för att *utöka speciallärarutbildningen* med 100 utbildningsplatser fr.o.m. 2015. Regeringen uttalade i samband med detta att det för att möta elever i behov av särskilt stöd krävs en bred kompetens hos lärare i allmänhet och hos lärare med specialpedagogisk kompetens i synnerhet. Den komplexa problembilden och de sviktande skolresultaten för många av dessa elever medför att ytterligare kompetens på området bör finnas i skolan.

Regeringen presenterade i en promemoria utgiven den 8 januari 2014 tre förslag som ska utredas för att *stärka grundskolan*: tioårig grundskola med skolstart vid sex års ålder, förlängd skolplikt för den som saknar behörighet till gymnasieskolan och obligatorisk sommarskola.

Särskilt om läs- och skrivutveckling

Regeringen gav den 5 december 2013 Skolverket i uppdrag att svara för att genomföra *fortbildning av lärare i läs- och skrivutveckling (Läsluft)* där fokus ska ligga på det kollegiala lärandet (U2013/7215/S). Skolverket ska också svara för utbildning av handledare som ska ha till uppgift att handleda grupper av lärare inom området läs- och skrivutveckling. Målet för insatserna är att ge lärare vetenskapligt väl underbyggda metoder och beprövade arbetssätt för att utveckla elevernas läs- och skrivförmåga i syfte att förbättra elevernas läsförståelse och skrivförmåga. Insatserna bör därför bl.a. fokusera på olika lässtrategier som stöder såväl den tidiga som den mer komplexa och språkligt avancerade läsförståelsen och läsfärdigheten. Målgruppen för insatserna är i första hand svensklärare i den obligatoriska skolan och i gymnasieskolans och gymnasiesärskolans första år, men det är även viktigt att lärare i förskoleklass omfattas. Andra lärarkategorier kan också vara aktuella. Vissa insatser bör även riktas till rektorer. Skolverket ska även svara för att utveckla en särskild webbplats för fortbild-

ningen. En delredovisning av uppdraget ska lämnas senast den 1 mars 2016 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). En slutredovisning inklusive en utvärdering av satsningen som ska pågå 2014–2018 ska lämnas senast den 15 december 2018 till Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet).

Skolverket har i sitt regleringsbrev för budgetåret 2014 fått i uppdrag att utarbeta och implementera ett tydligt och konkret bedömningsstöd för uppföljning av elevernas kunskaper i läs- och skrivutveckling samt matematik (se regeringsbeslut den 19 december 2013 U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.). Innehållet i bedömningsstödet ska utgå från relevant forskning inom dessa områden. Bedömningsstödet ska kunna användas redan i årskurs 1 för att tidigt identifiera elever som riskerar att få eller som redan har svårigheter inom läs- och skrivutveckling och matematik, eller för att ge elever extra stimulans inom dessa områden – stödet ska finnas tillgängligt senast under läsåret 2014/15.

Utbildningsminister Jan Björklund svarade den 8 januari 2014 på en skriftlig fråga (2013/14:289) om vad ministern avser att göra för att förbättra svenska elevers läsförmåga. I sitt svar lyfter utbildningsministern fram regeringens uppdrag till Skolverket 2011 om insatser för en förstärkt elevhälsa, som bl.a. innebär att skolhuvudmän kan ansöka om statsbidrag för att anställa fler speciallärare och specialpedagoger, det s.k. Läslyftet, och regeringens uppdrag till Skolverket i december 2013 att utarbeta och implementera ett bedömningsstöd i fråga om elevernas kunskaper i bl.a. läs- och skrivutveckling. Utbildningsministern konstaterar att dessa insatser är några av de insatser och reformer som regeringen har tagit initiativ till på skolområdet i syfte att öka elevernas kunskapsresultat, men anser att ytterligare insatser behöver göras. Utbildningsministern har därför för avsikt att återkomma med fler förslag till insatser för att förbättra resultaten i skolan.

Särskilt om matematik

Sedan mars 2012 har Skolverket haft regeringens uppdrag att, i samverkan med Göteborgs universitet (Nationellt centrum för matematikutbildning), svara för en ämnesdidaktisk fortbildningssatsning för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet (U2011/4343/S, U2011/7370/GV delvis, U2012/2103/GV). I uppdraget ingår också att genomföra utbildning av matematikhandledare och rektorer samt att utveckla en särskild webbplats för fortbildningen. För satsningen beräknas totalt 650 miljoner kronor avsättas. Satsningen är avsedd att pågå t.o.m. 2016.

Undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer har utökats med 120 timmar fr.o.m. höstterminen 2013 (se prop. 2012/13:64, bet. 2012/13:UbU16, rskr. 2012/13:199). Enligt regeringens bedömning i propositionen bör undervisningstiden fördelas med en timme i veckan i årskurs 1–3. I 2014 års budgetproposition uttalar regeringen att undervisningstiden i ämnet även efter denna utökning är låg i ett internatio-

nell perspektiv. De tidigare aviserade satsningarna bör därför enligt regeringens mening kompletteras med ytterligare en utökning av undervisningstiden i grundskolan och motsvarande skolformer med motsvarande en timme per vecka för årskurs 4–6. Regeringen beräknar att 245 miljoner kronor bör avsättas för detta ändamål inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner, anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning för 2016 och fr.o.m. 2017 490 miljoner kronor årligen.

Internationella studier

PISA (Programme for International Student Assessment) är en internationell undersökning som är initierad av OECD. Undersökningen genomförs vart tredje år och undersöker genom prov och enkäter 15-åringars kunskaper i matematik, läsförståelse och naturvetenskap. Utmärkande för resultaten från *PISA* 2012 är framför allt att resultaten försämrats ytterligare i samtliga tre kunskapsområden mellan 2009 och 2012. För första gången presterar svenska elever under OECD-genomsnittet i såväl matematik som läsförståelse och naturvetenskap. I *PISA* 2000 och 2003 presterade svenska 15-åringar över OECD-genomsnittet i samtliga tre kunskapsområden. Sett över tid har svenska 15-åringars genomsnittliga resultat försämrats mest jämfört med alla andra OECD-länder. I *PISA* 2012 presterar 25 av 34 länder bättre än Sverige i matematik, och i naturvetenskap och i läsförståelse presterar 19 länder bättre än Sverige.

På begäran av den svenska regeringen ska en skolkommission bestående av internationella forskare och experter inrättas av OECD. Syftet är att analysera det svenska skolväsendets kvalitet med utgångspunkt i *PISA*-mätningen. Regeringen kommer att be OECD att utarbeta en s.k. landrapport för Sverige.

I ett svar på en interpellation om skolresultaten i *PISA* (2013/14:199) uttalar utbildningsminister Jan Björklund att regeringen har genomfört och påbörjat insatser inom de områden som mäts i *PISA*-undersökningen, t.ex. genom Matematiklyftet, Läsflyftet och utökad undervisningstid i matematik. Utbildningsministern menar att regeringens reformer på skolområdet, som syftar till att öka elevernas kunskapsresultat, kommer att ge effekt.

Tioårig grundskola

Gällande rätt

Förskoleklassen infördes 1998 och utgör en egen skolform som ingår i skolväsendet. Förskoleklassen är avsedd för barn som ännu inte har börjat någon utbildning för fullgörande av skolplikten. Hemkommunen ska informera vårdnadshavarna om förskoleklassen och syftet med denna samt verka för att barnen deltar i den. Alla barn ska erbjudas förskoleklass fr.o.m. höstterminen det år de fyller sex år. Förskoleklassen ska omfatta minst 525 timmar om året och vara avgiftsfri. (Se 9 kap. skollagen 2010:800.)

I 7 kap. skollagen finns bestämmelser om skolplikt och rätt till utbildning. Skolplikten inträder höstterminen det kalenderår då barnet fyller sju år och upphör som huvudregel vid utgången av vårterminen det nionde året eller, om eleven går i specialskolan, det tionde året efter det att eleven börjat fullgöra skolplikten. Skolplikten upphör dock ett år senare för den elev som inte gått ut högsta årskursen när skolplikten annars skulle ha upphört. Skolplikten upphör dock senast när eleven fyller 18 år.

Det finns även bestämmelser om tidigare upphörande av skolplikten. Om en elev tidigare uppnår de kunskapskrav som minst ska uppnås för den skolform där eleven fullgör sin skolplikt ska skolplikten upphöra. Frågan om skolpliktens förlängning eller upphörande prövas av hemkommunen. För en elev som går i specialskolan prövas frågan av Specialpedagogiska skolmyndigheten.

Pågående arbete

Regeringen har i en promemoria utgiven den 8 januari 2014 presenterat ett förslag om att utreda hur skolstarten skulle kunna ske vid sex års ålder, i stället för som i dag vid sju års ålder (se promemorian Tre förslag för stärkt grundskola). Därmed förlängs skolplikten till tio år, och förskoleklassen skulle bli den första av tio årskurser i grundskolan. Genom att tydliggöra förskoleklassens syfte och införa ett extra skolår ges enligt regeringen fler elever förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Utskottets ställningstagande

Grundläggande färdigheter

Utskottet kan konstatera att utbildningsväsendet står inför stora utmaningar. Svenska elevers kunskapsresultat har sjunkit under lång tid enligt många undersökningar, och alltför många elever lämnar grundskolan utan fullständiga betyg. Exempelvis visar de internationella undersökningarna Timss 2011 (Trends in Mathematics and Science Study) och Pirls 2011 (Progress in International Reading Literacy Study) en långsiktigt nedåtgående trend när det gäller resultaten i den svenska grundskolan. Inte minst visar den senaste PISA-undersökningen att den svenska skolan befinner sig i ett allvarligt läge när det gäller kunskapsutvecklingen. Utskottet ser självfallet allvarligt på resultatförsämringarna men vill dock påpeka att de elever som deltog i PISA 2012 tillhör den sista årskullen elever som inte har omfattats av de viktiga skolreformer för ökad kunskap som beslutats de senaste åren, varav många infördes läsåret 2011/12. Det har bl.a. införts en ny läroplan i grundskolan med tydliga kunskapskrav för årskurs 3, 6 och 9, en ny lärarutbildning som bl.a. har en särskild inriktning på undervisning i F-3 och nationella prov ges nu i svenska och matematik i årskurs 3. Utskottet vill därför återigen framhålla att det för eleverna i den senaste PISA-undersökningen gällde övergångsregler och att de var den sista årskullen som gick grundskolans nio år enligt det gamla regelverket.

Av betydelse är även den bedömning som görs av utredningen Förbättrade resultat i grundskolan, att effekterna av skolreformerna kommer att ge resultat först om ett antal år, se betänkandet Det tar tid – om effekter av skolpolitiska reformer (SOU 2013:30).

Utöver dessa reformer arbetar regeringen oavbrutet vidare med att förbättra den svenska skolan. Utskottet ser med tillfredsställelse på att regeringen har genomfört en lång rad insatser för lärarna och andra personalkategorier inom skolväsendet och nu föreslår ytterligare åtgärder för att höja elevernas studieresultat, bl.a. statsbidrag för fler karriärtjänster, en fortbildningssatsning inom läsning och skrivning (Läsllyftet) och utökad undervisningstid i matematik. Regeringen gör också andra insatser såsom att öka rekryteringen av lärare, minska lärares administration och säkra elevernas rätt till den garanterade undervisningstiden i grundskolan.

Utskottet vill även framhålla de ytterligare steg regeringen nu tar för att stärka grundskolan genom att utreda frågorna om en tioårig grundskola med skolstart från sex års ålder, förlängd skolplikt med ett år för de elever som saknar behörighet till gymnasieskolan och obligatorisk sommarskola.

För att stärka den vetenskapliga basen när det gäller den svenska skolan och skolpolitiken inrättar regeringen även en internationell skolkommision som ska analysera det svenska skolväsendets kvalitet med utgångspunkt i PISA-mätningen och ett utbildningsvetenskapligt råd som regeringen ska kunna samråda med i skolfrågor. Dessutom kommer ett skolforskningsinstitut att inrättas, med uppdraget att sammanställa och föra ut kunskaper om effektiva metoder och arbetssätt till lärare (U2012/6610/S). Utskottet vill i sammanhanget framhålla att skolans resultat måste ses utifrån skolans uppdrag som helhet och anser att det därför är angeläget att invänta synpunkter från de aktuella organen.

Särskilt om matematik och läsförmåga

I fråga om åtgärder för att lyfta elevernas matematikkunskaper vill utskottet lyfta fram två stora satsningar. Den ena är satsningen Matematiklyftet som är en didaktisk fortbildning för lärare som undervisar i matematik och som har sin utgångspunkt i kollegialt lärande där lärare, med stöd av matematikhandledare, tillsammans utvecklar undervisningen. Den andra satsningen är utökningen av undervisningstiden i matematik.

När det gäller frågan om grundskoleelevers läsförmåga välkomnar utskottet regeringens satsning på 300 miljoner kronor för att utbilda lärare i effektivare metoder i läsning och skrivning (Läsllyftet). I likhet med den nu pågående satsningen Matematiklyftet ska det kollegiala lärandet vara i fokus. Utskottet kan även i sammanhanget konstatera att det beviljades 1,5 miljarder kronor i statsbidrag för att stärka basfärdigheterna läsa, skriva, räkna under 2008–2012. I Skolverkets redovisning från mars 2013 av uppdraget att utvärdera statsbidragen framkommer att tre av fyra huvudmän

uppper att eleverna i årskurs 1–3 i stor utsträckning nått ökad måloppfyllelse i svenska och att hälften av huvudmännen uppper att måloppfyllelsen ökat i matematik (dnr 2009:571).

Utskottet vill även framhålla det uppdrag Skolverket har fått i sitt regleringsbrev för 2014 om att utarbeta och implementera ett tydligt och konkret bedömningsstöd för uppföljning av elevernas kunskaper i läs- och skrivutveckling samt matematik. Utskottet ser med tillförsikt på att utbildningsministern i sitt svar på den skriftliga frågan 2013/14:289 om den försämrade läsförmågan anser att det behöver göras ytterligare insatser för att förbättra resultaten i skolan och har för avsikt att återkomma med fler förslag till insatser.

Tioårig grundskola

En betydande majoritet av alla svenska barn går i förskoleklass. Andelen av landets sexåringar som var inskrivna i förskoleklass uppgick 2012 till 95,1 procent. Förskoleklassen varierar mellan att vara mer av traditionell förskola och att vara fullt integrerad i grundskolan.

Utskottet kan konstatera att regeringen den 8 januari 2014 presenterade ett förslag om tioårig grundskola i promemorian Tre förslag för stärkt grundskola. Regeringen uttalar att den vill utreda hur skolstarten skulle kunna ske vid sex års ålder i stället för som i dag vid sju års ålder. Regeringen konstaterar att skolplikten därmed skulle förlängas till tio år och att förskoleklassen skulle bli den första av tio årskurser i grundskolan. Utskottet instämmer i regeringens uppfattning i promemorian att man genom att tydliggöra förskoleklassens syfte och införa ett extra skolår ger fler elever förutsättningar att nå målen med utbildningen. Motionerna 2013/14:Ub569 (S) yrkande 7 och 2013/14:Ub473 (SD) yrkande 2 får därmed anses tillgodosedda.

Sammanfattande bedömning

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2013/14:C419 (MP) yrkande 24, 2013/14:Ub205 (KD), 2013/14:Ub273 (S) yrkande 2, 2013/14:Ub302 (M), 2013/14:Ub308 (KD), 2013/14:Ub473 (SD) yrkande 2 och 2013/14:Ub569 (S) yrkandena 7 och 16.

Elever med särskilda behov

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden bl.a. om stöd till elever med funktionsnedsättning och om teckenspråk.

Jämför reservation 4 (MP).

Motionerna

Stöd för barn och elever med funktionsnedsättning

I motion 2013/14:Ub274 av Jonas Gunnarsson (S) uttalar motionären att elever med autism men utan utvecklingsstörning enligt skollagen inte tillhör målgruppen för grundsärskolan. Det innebär att de fr.o.m. läsåret 2011/12 läser enligt grundskolans läroplan och kursplaner. Motionären konstaterar att det finns ett mindre antal i denna elevgrupp som har en så ojämn begåvningsprofil att de inte har förutsättningar att klara av grundskolans läroplan. Motionären anser därför att skollagen bör ändras så att elever som på grund av sin autism saknar förutsättningar att klara grundskolans kunskapsmål, får läsa enligt grundsärskolans läroplan och kursplan.

I kommittémotion 2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 11 anser motionärerna att de omfattande bristerna i det särskilda stödet till elever i skolan ska åtgärdas. Motionärerna påpekar att alla barn med funktionsnedsättningar behöver uppmärksammas särskilt och att skolmiljön måste åtgärda det som är hinder i vardagen, se till att hjälpmedel finns på plats och fungerar och ge särskilt stöd till dem som behöver det.

Teckenspråk

I motion 2013/14:Ub478 av Maria Lundqvist-Brömster (FP) begärs att hörselskadades och dövas lagliga rätt till teckenspråksundervisning bör stärkas. Motionären påpekar att det i dag finns många barn som går i integrerade klasser och som inte får den teckenspråksundervisning som är en förutsättning för att de ska få lika möjligheter att delta i samhällslivet. Det ska enligt motionären finnas en laglig rätt till ett andra språk – teckenspråket, vilket skulle stärka teckenspråkets status som minoritetsspråk, uppvärdera arbetet som utförs av lärare med teckenspråkskompetens och synliggöra vikten av att skolan erbjuder teckenspråk i undervisningen.

Bakgrund och gällande rätt

Stöd för barn och elever med funktionsnedsättning

Gällande rätt

Utgångspunkten för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå målen för utbildningen (se prop. 2009/10:165 s. 285).

I skollagen (2010:800) anges att det i utbildningen ska tas hänsyn till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen (1 kap. 4 §).

Allmänna bestämmelser om särskilt stöd finns i 3 kap. 6–12 §§ skollagen. Frågan om en elev behöver särskilt stöd aktualiseras när en elev riskerar att inte nå de lägsta kunskapskraven eller uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Det är rektorn som ansvarar för att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Utredningen ska utgöra underlag för rektorns beslut om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte. Om utredningen visar att eleven är i behov av särskilt stöd ska rektorn besluta om att ge sådant stöd och utarbeta ett åtgärdsprogram. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Beslut om åtgärdsprogram och stöd i en särskild undervisningsgrupp eller enskilt samt beslut om anpassad studiegång får överklagas (28 kap. 16 §).

I 7 kap. skollagen finns det bestämmelser om hur skolplikten fullgörs. Barn som bedöms inte kunna nå upp till grundskolans kunskapskrav därför att de har en utvecklingsstörning, ska tas emot i grundsärskolan.

Ansvaret för att barn och elever får tillgång till hjälpmedel i skolan är delat mellan kommuner och landsting enligt regleringen i hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) och skollagen. Sjukvårdshuvudmannen, landstinget eller kommunen ansvarar för personliga hjälpmedel och skolhuvudmannen för att eleverna i grundskolan utan kostnad har tillgång till böcker och lärvverktyg. I proposition 2009/10:165 s. 374 definieras vad som avses med lärvverktyg. Med begreppet avses den utrustning och materiel, förutom böcker, som eleverna behöver för att kunna nå målen för utbildningen. Sådana lärvverktyg kan även, enligt vad som sägs i propositionen, avse alternativa verktyg för lärandet, t.ex. talsyntes. En och samma produkt kan därför vara antingen ett personligt eller pedagogiskt hjälpmedel, läromedel eller utrustning. Gränsdragningen mellan skolans och hälso- och sjukvårdens ansvar kan således se olika ut beroende på vilka överenskommelser som finns på lokal nivå.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ska verka för att alla barn, elever och vuxenstuderande med funktionsnedsättning får tillgång till en likvärdig utbildning och annan verksamhet av god kvalitet i en trygg miljö. Myndigheten ska bidra till goda förutsättningar för barnens utveckling och lärande samt förbättrade kunskapsresultat för eleverna och de vuxenstuderande. Myndigheten ansvarar för specialpedagogiskt stöd samt för utbildning i specialskolan och i förskoleklass och fritidshem vid en skolenhet med specialskola. (Se förordningen [2011:130] med instruktion för Specialpedagogiska skolmyndigheten.)

I myndighetens uppdrag ingår bl.a. att erbjuda specialpedagogisk rådgivning kring en enskild elev och elevgrupper, främja och informera om anpassade läromedel för barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning, anordna och medverka i kompetensutveckling, sprida information till skolhuvudmän och föräldrar och bedriva och medverka i specialpedagogisk utvecklingsverksamhet.

Pågående arbete

Utbildningsdepartementet föreslår i en promemoria att det ska förtydligas i skollagen att elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att nå kunskapskraven ska ges stöd i syfte att så långt som möjligt motverka konsekvenserna av funktionsnedsättningen, se Utbildningsdepartementets promemoria den 23 oktober 2013 Vissa skollagsfrågor – Del 1 (dnr U2013/6278/S). Med funktionsnedsättning avses inte bara fysiska funktionshinder som syn- och hörselnedsättningar utan också t.ex. nedsättningar inom ramen för autismspektrat, adhd och dyslexi. I promemorian framgår att alla barns och elevers rätt att få utvecklas så långt som möjligt utifrån sina förutsättningar och skolans kompensatoriska uppdrag är grundläggande principer i skollagen. Tillägget syftar till att förtydliga att den som har en funktionsnedsättning som medför svårigheter att nå kunskapskraven självfallet inte bara ska ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån. Promemorian har remitterats, och en proposition med detta innehåll förväntas under våren 2014. Regeringen aviserar i 2014 års budgetproposition att den avser att se över behovet av att inrätta en ny inriktning mot neuropsykiatriska funktionsnedsättningar inom specialläroexamen.

Särskilt om teckenspråk

I grundskolan finns ämnet teckenspråk för hörande som kan läsas inom ramen för elevens val eller språkval. I specialskolan kan elever med dövhet, hörselnedsättning eller språkstörning läsa ämnet teckenspråk.

I 7 § språklagen (2009:600) anges att de nationella minoritetsspråken är finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska. I 9 § språklagen anges att det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket. I 14 § 2 språklagen anges att den som är döv eller hörselskadad och den som av andra skäl har behov av teckenspråk ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket.

Utredningen om en flexibel specialskola har överlämnat delbetänkandet Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialskolans målgrupp (SOU 2011:30). Utredningen föreslår att teckenspråk jämföras med de nationella minoritetsspråken i skollagen och i skolförordningen (2011:185). Det innebär att samma bestämmelser ska gälla för elever som väljer teckenspråk som språkval eller modersmål som för elever som på samma sätt väljer ett nationellt minoritetsspråk. Utredningen föreslår även en möjlighet för grundskolan eller grundsärskolan att erbjuda sina elever att följa specialskolans kursplaner i ämnena teckenspråk, svenska, engelska samt rörelse och drama. Betänkandet har remitterats och bereds inom Regeringskansliet.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att många elever någon gång under sin skoltid stöter på svårigheter och under en kortare tid behöver särskilda stödåtgärder. Andra elever behöver stöd kontinuerligt under hela skoltiden på grund av sjukdom, sociala förhållanden, funktionsnedsättning eller svårigheter att tillgodogöra sig undervisningen av andra orsaker. Utgångspunkten för att alla elever ska få möjlighet att nå målen för utbildningen är således att särskilt stöd ges till de elever som av olika anledningar har svårt att nå målen för utbildningen (se prop. 2009/10:165 s. 285).

Utskottet anser att det är mycket angeläget att elever ges möjlighet till särskilt stöd. Elever med funktionsnedsättning har ofta ett sämre utgångsläge än andra elever och kan behöva kontinuerliga stödinsatser för att få jämförbara förutsättningar som elever utan funktionsnedsättning att nå utbildningens mål. Utskottet välkomnar förslaget om att förtydliga skollagen så att elever som till följd av funktionsnedsättning har svårt att nå kunskapskraven ska ges stöd i syfte att så långt som möjligt motverka konsekvenserna av funktionsnedsättningen. Utskottet vill särskilt betona att tillägget syftar till att förtydliga att den som har en funktionsnedsättning som medför svårigheter att nå kunskapskraven självfallet inte bara ska ges tillräckligt stöd för att nå den lägsta godtagbara kunskapsnivån.

När det gäller den enskildes tillgång till teckenspråk är enligt språklagen (2009:600) behovet avgörande. De som har ett sådant behov är personer med en funktionsnedsättning, såsom döva, dövblinda, hörselskadade, vuxendöva och personer med språkstörning m.fl. Utskottet avvaktar beredningen av delbetänkandet Med rätt att välja – flexibel utbildning för elever som tillhör specialscolans målgrupp (SOU 2011:30).

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2013/14:So664 (MP) yrkande 11, 2013/14:Ub274 (S) och 2013/14:Ub478 (FP).

Betyg

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. betyg fr.o.m. årskurs 4 och sammanfattande betyg i SO och NO-ämnena.

Jämför reservation 5 (SD).

Motionerna

Tidiga betyg

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 3 begärs att betyg ska sättas fr.o.m. årskurs 4 i grundskolan. Motionärerna anser att barnen tidigt måste lära sig att tydliga utvärderingar och betyg är

en naturlig och integrerad del av den svenska skolan. Betyg ger enligt motionärerna även andra fördelar, inte minst genom ökade möjligheter att tidigt upptäcka barn i behov av stödinsatser.

I motion 2013/14:Ub553 av Krister Hammarbergh (M) konstaterar motionären att den nya läroplanen innehåller mål om att elever ska kunna läsa, skriva och räkna när de slutar tredje klass och att det utifrån det målet är rimligt att svenska elever får betyg tidigare än i årskurs 6. Det är enligt motionären viktigt med tidiga betyg för likvärdigheten i svensk skola, och det är särskilt viktigt för barn till föräldrar utan högre utbildning.

Sammanfattande betyg

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 9 begär motionärerna att möjligheten för rektorer att besluta om sammanfattande betyg för samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6 ska tas bort. Motionärerna anser att det är nödvändigt eftersom det för att få en likvärdig skola krävs att betygssättningen är likvärdig över hela landet.

Bakgrund och gällande rätt

Tidigare betyg

I skollagen (2010:800) finns bestämmelser om betyg och betygssättning. Betyg ska sättas i grundskolans, specialskolans och sameskolans (utom språkval) ämnen. I grundsärskolans ämnen ska betyg sättas om en elev eller elevens vårdnadshavare begär det. (Se 10 kap. 15 §, 11 kap. 19 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 16 § skollagen.) Betyg ska sättas i slutet av varje termin fr.o.m. årskurs 6 t.o.m. höstterminen i årskurs 9 i alla ämnen, utom i språkval, som inte har avslutats (10 kap. 16 § 1 skollagen).

Betyg infördes från årskurs 6 i grundskolan, grundsärskolan (när betyg ges i den skolformen) och sameskolan höstterminen 2012. Samtidigt infördes betyg också från årskurs 7 i specialskolan. Utskottet uttalade i sitt betänkande 2010/11:UbU3 att man delade regeringens bedömning att en rad faktorer talar för tidigare betyg i grundskolan. Tidigare betyg bidrar till att öka den kontinuerliga och systematiska uppföljningen av elevernas kunskapsutveckling och ger skolan en möjlighet att tidigt fånga upp elever som är i behov av särskilt stöd. Utskottet underströk också att informationen till både föräldrarna och eleverna tydliggörs med tidigare betyg. När det gäller frågan om betyg före årskurs 6 var enligt utskottets mening övriga metoder för information och uppföljning tillräckliga för såväl elevernas och föräldrarnas som skolans behov.

Sammanfattande betyg

Rektorn får besluta att ett sammanfattande betyg ska sättas för naturorienterande ämnen och samhällsorienterande ämnen i årskurs 6 i grundskolan och sameskolan respektive i årskurs 7 i specialskolan om undervisningen i dessa respektive ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram t.o.m. slutet av årskurs 6 (se 10 kap. 15 §, 11 kap. 19 §, 12 kap. 15 § och 13 kap. 16 § skollagen).

Om det saknas underlag för bedömningen av en elevs kunskaper i ämnena på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnesgruppen (10 kap. 18 §). Detsamma gäller enligt bestämmelsen när det ska sättas ett sammanfattande betyg för de naturorienterande respektive samhällsorienterande ämnena. Även bestämmelserna om sammanfattande betyg i skollagen började tillämpas höstterminen 2012.

I 6 kap. 7 § skolförordningen (2011:506) anges de kunskapskrav som ska finnas för betygen A–E. Kraven för betygen A, C och E ska precisera vilka kunskaper som krävs för respektive betyg. Kunskapskravet för betyget D innebär att kraven för E och till övervägande delen för C är uppfyllda. Kravet för betyget B innebär att även kraven för C och till övervägande delen för A är uppfyllda.

I regeringens proposition 2009/10:219 Betyg från årskurs 6 i grundskolan anger regeringen sina skäl för att införa sammanfattande betyg. Regeringen konstaterar i propositionen att undervisning i de enskilda NO- och SO-ämnena sällan förekommer i de lägre årskurserna utan att undervisningen i stället ofta är upplagd i projekt eller teman som gör att ämnena inte behandlas som enskilda ämnen utan som ämnesgrupper. Detta innebär att ett ämnesövergripande arbetssätt redan i dag tillämpas i de tidiga årskurserna. Enligt regeringens mening är undervisningen och arbetssätten i NO- och SO-ämnena i årskurs 4–6 i många skolor ofta upplagd på liknande sätt. För att skapa ett sammanhang och samband i undervisningen i NO- och SO-ämnena under de första sex årskurserna fanns det enligt regeringen starka skäl för att införa en möjlighet att sätta ett sammanfattande betyg i dessa ämnesgrupper i årskurs 6 i grundskolan. Regeringen konstaterade även att undervisningen i skolor som är organiserade i årskurs F–9 (från förskoleklass till årskurs 9) eller 6–9 i många fall bedrivs i de enskilda NO- och SO-ämnena och även av olika lärare i de enskilda ämnena. I dessa fall kunde det enligt regeringen vara mer naturligt att sätta betyg i de enskilda ämnena.

Utskottet tillstyrkte regeringens förslag och ansåg i likhet med regeringen att det fanns starka skäl att införa en möjlighet att sätta ett sammanfattande betyg i NO- och SO-ämnena i årskurs 6 i grundskolan (prop. 2009/10:219, bet. 2010/11:UbU3, rskr. 2010/11:137). Utskottet konstaterade att medan många skolor bedriver undervisning i årskurserna F–6 är skolundervisningen i andra skolor organiserad från årskurs 6 till 9. Den sjätte årskursen kan alltså organiseras med antingen lägre årskurser eller

högre årskurser. Utskottet ansåg därför att det är rektorn som utifrån skolans organisation, hur undervisningen är upplagd och skolans arbetssätt ska besluta i vilken form betyg ska sättas i dessa ämnen i årskurs 6.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det mot bakgrund av de försämrade skolresultaten är allt viktigare med tidiga insatser i skolan för att förebygga svårigheter senare i skolgången. Det är därför angeläget att tidigt kunna identifiera de elever som är i behov av särskilda stödinsatser och följa upp och utvärdera de åtgärder som vidtagits med anledning av stödbehovet. Genom tidig uppföljning och tidiga stödinsatser kan enligt utskottets mening fler elever ges förutsättningar att nå kunskapsmålen. Utskottet kommer att noga följa utvecklingen av denna fråga. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub473 (SD) yrkande 3 och 2013/14:Ub553 (M).

Utskottet är således medvetet om att det finns en risk för att de elever som är i behov av särskilt stöd får detta stöd alltför sent under grundskoletiden. Utskottet vill därför lyfta fram att Skolverket har fått i uppdrag att tydligt och konkret utarbeta och implementera ett tydligt och konkret bedömningsstöd för uppföljning av elevernas kunskaper i läs- och skrivutveckling samt matematik. Bedömningsstödet ska kunna användas redan i årskurs 1 för att tidigt identifiera elever som riskerar att få eller som redan har svårigheter inom läs- och skrivutveckling och matematik, eller för att ge elever stimulans inom dessa områden. Bedömningsstödet ska finnas tillgängligt för skolorna att använda senast under läsåret 2014/15. (Se Skolverkets regleringsbrev för budgetåret 2014, dnr U2012/4978/GV, U2013/1824/GV, U2013/2908/S m.fl.)

När det gäller frågan om sammanfattande betyg i NO- och SO-ämnena kan utskottet konstatera att om undervisningen i dessa ämnen i huvudsak varit ämnesövergripande fram t.o.m. slutet av årskurs 6, får rektorn besluta att ett sammanfattande betyg, även kallat blockbetyg, ska sättas i årskurs 6. Motsvarande gäller i specialskolan i årskurs 7. Skolverket har utarbetat olika bedömningsstöd i syfte att stärka lärares kompetens att bedöma elevernas kunskaper och likvärdigheten i betygssättningen. Bedömningsstöden har publicerats på Skolverkets webbplats. Skolverket anger bl.a. att kunskapskraven för ett sammanfattande betyg ska vara uppfyllda i samtliga ämnen. Således gäller skolförordningens bestämmelse om betygssättning utifrån kunskapskraven för varje enskilt ämne där betyg ska sättas och därmed också för de sammanfattande betygen då undervisningen har varit ämnesövergripande. Därmed avstyrker utskottet motion 2013/14:Ub473 (SD) yrkande 9.

Utbildningens innehåll

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden som bl.a. rör behovet av vissa särskilda ämnen i grundskolan.

Jämför reservationerna 6 (S, MP) och 7 (SD).

Motionerna

Kreativitet

I kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 14 behandlas frågan om att kreativiteten i skolan bör stimuleras. Motionärerna anser att det är viktigt för utvecklingen av samhället, men också för elevens möjlighet att lyckas väl på sin framtida arbetsmarknad, att vara nyskapande, kunna omvandla idéer till handling och ha en vilja att tänka nytt och annorlunda.

Matematik

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 10 begärs att timplanen i matematik för grundskolan ska delas upp årskursvis för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs. Motionärerna anser att detta är nödvändigt för att dels förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs, dels säkerställa att eleverna får den undervisning de har rätt till och på så sätt når förväntade kunskaper. Enligt yrkande 11 anser motionärerna att man snarast bör utreda möjligheten att införa nivågruppering av matematikundervisningen fr.o.m. årskurs 4. Motionärerna menar att det inte är möjligt att låta alla elever få matematikundervisning på samma nivå om undervisningen samtidigt är tänkt att vara både stimulerande, utmanande och anpassad för den enskilde eleven.

Språk

I motion 2013/14:Ub:425 av Leif Jakobsson (S) begärs åtgärder för att stärka språkkunskaperna i tyska. Enligt motionärerna är det färre och färre elever på alla stadier som väljer att läsa tyska. Sveriges export till Tyskland och svenskars möjlighet att få arbete i tyska företag i Sverige hotas av denna utveckling.

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 13 begärs att skolan bör erbjuda undervisning i lokala dialekter och folkmål. Det bör antingen ske inom ramen för den ordinarie svenskundervisningen eller som tillvalsämne.

Enligt motion 2013/14:Ub240 av Sedat Dogru (M) bör man överväga att se över möjligheten att avskaffa skolämnet svenska som andraspråk. Enligt motionären bör ämnet svenska ha samma kunskapskrav för alla elever och bör i högre grad anpassas till elevernas kunskapsnivå.

I motion 2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 6 begärs en satsning på ämnet tyska i skolan. Enligt motionären är satsningar på tyska en strategiskt viktig insats för svensk konkurrenskraft.

Informationsvecka om blåsljusarbeten

I motion 2013/14:Ub321 av Anders Hansson (M) begär motionären att man bör se över möjligheten att införa en obligatorisk informationsvecka om blåsljusarbeten för grundskoleelever. Enligt motionären ska informationen handla om verksamheten hos Polisen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), Tullverket, Räddningstjänsten (ambulans och brandkår), Kustbevakningen, Sjöräddningen och Försvarmakten.

Bakgrund och gällande rätt

Grundskolans ämnen räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen (2010:800). Undervisningen ska omfatta bild, engelska, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, matematik, musik, naturorienterande ämnen (biologi, fysik och kemi), samhällsorienterande ämnen (geografi, historia, religionskunskap och samhällskunskap), slöjd, svenska eller svenska som andraspråk och teknik. Dessutom ska språkval och modersmål, för de elever som ska erbjudas sådan undervisning, finnas som ämnen. Utöver undervisningen i de särskilda ämnena finns elevens val och skolans val. Undervisningen i elevens val ska syfta till att fördjupa och bredda elevens kunskaper i ett eller flera ämnen. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Skolverket har godkänt en plan för undervisningen.

Av 10 kap. 6 och 7 §§ skollagen framgår att regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer får meddela föreskrifter bl.a. om avvikelser från bestämmelserna om ämnen och från timplanen för fristående skolor med en särskild pedagogisk inriktning och för särskilda utbildningar.

För varje ämne ska det enligt 10 kap. 8 § skollagen finnas en kursplan. Den 1 juli 2011 började den nya läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 11) att gälla och ersatte därmed 1994 års läroplan (Lpo 94). Läroplanen innehåller bl.a. skolans värdegrund och uppdrag, övergripande mål och riktlinjer för utbildningen samt kursplaner som kompletterats med kunskapskrav.

När det gäller grundskolans ämnen har utskottet tidigare konstaterat att läroplanen inklusive kursplanen, som vid sidan av skollagen är det viktigaste styrdokumentet för verksamheten i skolan, fastställs av regeringen i enlighet med de principer som beslutats av riksdagen (bet. 2010/11:UbU7

s. 64–65 och 2011/12:UbU14). Utskottet ansåg då att det därför av likvärdighetsskäl är mycket viktigt att alla skolor följer de nationella kursplanerna i syfte att nå de mål som uttrycks där.

Särskilt om matematik

Sedan mars 2012 har Skolverket haft regeringens uppdrag att, i samverkan med Göteborgs universitet (Nationellt centrum för matematikutbildning), svara för en ämnesdidaktisk fortbildningssatsning för matematiklärare, det s.k. Matematiklyftet (U2012/2103/GV). Fortbildningssatsningen baseras på kollegialt lärande med expertstöd i form av s.k. matematikhandledare. I uppdraget ingår också att genomföra utbildning av matematikhandledare och rektorer samt att utveckla en särskild webbplattform för fortbildningen. Fortbildningssatsningen, som pågår t.o.m. vårterminen 2016, inleddes i mindre skala med en utprövningsomgång läsåret 2012/13. Under läsåret 2012/13 deltog totalt 314 matematiklärare, 31 matematikhandledare och 39 rektorer från 33 grundskolor och 29 huvudmän. Under läsåret 2013/14 deltar cirka 275 huvudmän, knappt 14 000 lärare och 720 matematikhandledare. (Se rapporten utvärdering av Matematiklyftets utprövningsomgång utförd av konsultföretaget Ramböll i augusti 2013.) Rambölls samlade bedömning är att Matematiklyftet har bidragit till att bredda lärares palett av matematikdidaktiska metoder samt att lärare i högre grad reflekterar över undervisningsbeslut. Regeringen beräknar totalt 650 miljoner kronor för satsningen.

I enlighet med propositionen Utökad undervisningstid i matematik (prop. 2012/13:64, bet. 2012/13:UbU16, rskr. 2012/13:199) har riksdagen beslutat att utöka undervisningstiden i matematik i grundskolan och motsvarande skolformer med 120 timmar fr.o.m. höstterminen 2013, vilka enligt regeringens bedömning i propositionen bör fördelas med en timme i veckan i årskurs 1–3. I 2014 års budgetproposition uttalar regeringen att undervisningstiden i ämnet även efter denna utökning fortfarande är låg i ett internationellt perspektiv. De tidigare aviserade satsningarna bör därför enligt regeringen kompletteras med ytterligare en utökning av undervisningstiden i grundskolan och motsvarande skolformer med motsvarande en timme per vecka för årskurs 4–6. Regeringen beräknar att för detta ändamål bör 245 miljoner kronor avsättas till anslaget *1:1 Kommunalekonomisk utjämning* inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner för 2016 och 490 miljoner kronor årligen fr.o.m. 2017.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att det av likvärdighetsskäl är mycket viktigt att alla skolor följer de nationella kursplanerna i syfte att nå de mål som uttrycks där. Kunskapskraven och de nationella proven bygger på att alla elever arbetar mot samma mål. Detta hindrar dock inte att skolor har en betydande pedagogisk frihet att utforma undervisningen, välja stoff och läromedel på det

sätt som passar de lokala förutsättningarna och skolans pedagogiska profil. Det kan dock finnas situationer då det kan vara rimligt att acceptera vissa avvikelser från de nationella kursplanerna. För vissa särskilda utbildningar och för fristående skolor med en särskild pedagogisk inriktning kan det finnas behov av undantag från de generella bestämmelserna för att kunna genomföra utbildningen eller fortsätta med den pedagogiska inriktningen. Det finns därför ett bemyndigande i skollagen som ger regeringen rätt att utfärda föreskrifter som gör det möjligt att avvika från ämnesindelningen och timplanen.

Det bör även noteras att det är möjligt för en grundskola, oavsett huvudman, att ansöka om att erbjuda ett lokalt tillval som skolans val utöver innehållet i de nationella kursplanerna. Det kan handla om ett speciellt område som inte täcks av kursplanerna. En del av eller hela utrymmet för skolans val (600 timmar) ska kunna användas till ett sådant lokalt tillval. Innehållet i ett lokalt tillval får givetvis inte strida mot målen i skollagen och läroplanen. Skolverket ska godkänna en plan för innehållet i det lokala tillvalet.

När det gäller matematikundervisningen vill utskottet peka på de åtgärder som nu genomförs i form av Matematiklyftet och på att undervisningstiden i matematik har utökats i grundskolan och motsvarande skolformer. Utskottet vill även lyfta fram att Skolverket i sitt regleringsbrev för 2014 har fått i uppdrag att löpande följa upp genomförandet av reformen om utökad undervisningstid i matematik. Uppföljningen ska bl.a. omfatta hur den utökade undervisningstiden i matematik har fördelats över årskurser.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2013/14:Ub240 (M), 2013/14:Ub321 (M), 2013/14:Ub425 (S), 2013/14:Ub473 (SD) yrkandena 10, 11 och 13 och 2013/14:Ub569 (S) yrkande 14 och 2013/14:N333 (FP) yrkande 6.

Modersmålsundervisning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. modersmålsundervisning och ämnesundervisning på modersmålet.

Jämför reservationerna 8 (S, MP, V) och 9 (SD).

Motionerna

Modersmålsundervisning

I motion 2013/14:Ub246 av Helene Petersson i Stockaryd (S) begärs att kravet på grundläggande kunskaper för att få modersmålsundervisning på minoritetsspråk ska tas bort. Motionären påpekar att det kan vara en tolkningsfråga om vad som avses med grundläggande kunskaper och lyfter

fram att samiskan är ett hotat språk då många äldre sameer aldrig har eller endast bristfälligt har fått lära sig att läsa eller skriva i skolan på sitt eget modersmål. Även motion 2013/14:Ub295 av Helén Pettersson i Umeå (S) behandlar frågan om kraven på grundläggande kunskaper i samiska för att få modersmålsundervisning.

I kommittémotion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 7 begärs att man ska avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen, med undantag för de nationella minoritetsspråken. Enligt motionärerna främjar inte modersmålsundervisningen assimilationen i det svenska samhället. Det ska dock enligt motionärerna vara möjligt för den kommun som så önskar att få anordna modersmålsundervisning utanför den ordinarie skoltiden.

Ämnesundervisning på modersmålet

Kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17 behandlar frågan om att elever med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland dem som har svårigheter i matematik. Motionärerna anser att lärare måste ha beredskap för att möta dessa elever och att möjligheterna att utöka matematikundervisningen på elevernas modersmål bör stimuleras.

Bakgrund och gällande rätt

Modersmålsundervisning

Av språklagen (2009:600) framgår att det allmänna ansvarar för att var och en som är bosatt i Sverige ska ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda svenska. Därutöver ska den som tillhör en nationell minoritet ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda minoritetsspråket. Den som har ett annat modersmål än svenska ska ges möjlighet att utveckla och använda sitt modersmål. Enligt språklagen är de nationella minoritetsspråken finska, jiddisch, meänkieli, romani chib och samiska.

I 10 kap. 7 § skollagen (2010:800) anges att en elev som har en vårdnadshavare med ett annat modersmål än svenska ska erbjudas modersmålsundervisning i detta språk om

1. språket är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet, och
2. eleven har grundläggande kunskaper i språket.

Modersmålsundervisning i ett nationellt minoritetsspråk ska erbjudas även om språket inte är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet.

Utbildningsdepartementet har i en promemoria föreslagit att kraven på att en vårdnadshavare har språket som modersmål samt att eleven har grundläggande kunskaper i språket inte längre ska gälla som förutsättning för rätt till modersmålsundervisning för elever som hör till någon av de nationella minoriteterna. Ändringen avser skolformerna grundskola, grundsärskola, specialskola och sameskola. Att kravet tas bort är enligt Utbildningsdepartementet en viktig förutsättning för att ge fler elever som

hör till de nationella minoriteterna tillgång till modersmålsundervisning. Förslaget innebär att deras rätt till modersmålsundervisning stärks. (Se Utbildningsdepartementets promemoria den 23 oktober 2013 Vissa skollagsfrågor – Del 1, dnr U2013/6278/S.) Promemorian har remitterats och en proposition med detta innehåll förväntas under våren 2014. Regeringen har även aviserat i budgetpropositionen för 2014 att 2 miljoner kronor ska avsättas för att Skolverket ska få i uppdrag att ta fram förslag till kursplaner för de fem språken på nybörjarnivå.

Ämnesundervisning på modersmålet

I 4 § skolförordningen (2011:185) anges att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl.

År 2013 tog Skolverket fram ett stödmaterial: Studiehandledning på modersmål – att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever. Stödmaterialiet vänder sig i första hand till rektorer, lärare och studiehandledare i de obligatoriska skolformerna och gymnasieskolan. I stödmaterialiet sägs det att studiehandledning i olika ämnen fordrar en god inblick i det som är karaktäristiskt för ämnet både vad gäller innehåll och språkbruk. En studiehandledare behöver också vara insatt i det aktuella ämnets kursplan eller ämnesplan. Ett exempel som tas upp i materialet är att det i matematiken finns en hel del begrepp som eleverna också använder i vardagsspråket men då med en annan betydelse, vilket kan medföra felaktiga associationer. Exempel på sådana begrepp är volym, förlängning eller godtycklig. I många ämnen, t.ex. matematik, används också metaforer och exempel ur vardagen för att konkretisera uppgifter. Dessa är kulturbundna och kan därför vara okända för de flerspråkiga eleverna. Räkneexempel med spelkort är t.ex. vanliga i svenska matematikböcker men kan vara en okänd företeelse för elever med annan bakgrund.

En utredare har på uppdrag av Utbildningsdepartementet utarbetat förslag på hur undervisningen för nyanlända elever kan förbättras (se Ds 2013:6). I promemorian aviseras att frågan om stöd på modersmålet i ämnesundervisning behandlas i en kommande promemoria.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att elever som tillhör de fem nationella minoriteterna kommer att få stärkt tillgång till undervisning i sitt minoritetsspråk om det ovannämnda kravet på grundläggande kunskaper som förutsättning för modersmålsundervisning tas bort enligt promemorians förslag (se Vissa skollagsfrågor – Del 1, dnr U2013/6278/S). Därmed kommer de nationella minoriteternas möjligheter att tillägna sig, använda och utveckla sina språk att stärkas.

När det gäller frågan om ämnesundervisning på modersmålet kan utskottet konstatera att det finns behov av att förbättra skolresultaten för nyanlända elever och elever med ett annat modersmål än svenska. Utskottet vill även framhålla att det stödmaterial som Skolverket har tagit fram om studiehandledning på modersmål innehåller exempel som rör matematikundervisningen. Syftet med materialet är att ge stöd i hur man kan organisera och genomföra studiehandledningsinsatser på modersmål, att fördjupa förståelsen kring flerspråkiga elevers lärande och visa hur man kan stödja elevernas kunskapsutveckling.

Utskottet ser mot bakgrund av det anförda inga skäl att föreslå ändringar i skolförfattningarnas reglering på detta område utan avvaktar det pågående arbetet. Därmed avstyrker utskottet motionerna 2013/14:Ub246 (S), 2013/14:Ub295 (S), 2013/14:Ub473 (SD) yrkande 7 och 2013/14:Ub569 (S) yrkande 17.

Avgifter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om avgifter i skolan.

Jämför reservationerna 10 (S, MP) och 11 (V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 27 behandlas frågan om avgifter i skolan. Motionärerna vill se en avgiftsfri skola. Enligt motionärerna måste Skolinspektionen se till att förbudet mot skolavgifter efterlevs och att normerna för de enstaka inslag som innebär obetydliga kostnader för eleverna utvärderas. Regeringen eller den myndighet regeringen beslutar ska ha rätt att utfärda bindande direktiv för vad den maximala kostnaden per läsår ska kunna innebära.

Motion 2013/14:Ub528 av Marie Nordén m.fl. (S) behandlar frågan om att många grundskolebarn aldrig får vara med om en skolutflykt eftersom skollagen medger att en obetydlig kostnad får tas ut för skolutflykter. Motionären konstaterar att även en liten summa kan vara för stor för en socialt utsatt familj. Det bör även utarbetas en handlingsplan för att underlätta för grundskolorna att göra skolutflykter.

I kommittémotion 2013/14:Sf231 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 4 begärs att det ska införas ett förbud i skollagen (2010:800) mot avgifter i skolan. Enligt motionärerna ska alla barn ha lika möjligheter i skolan oavsett föräldrarnas ekonomi. Konsekvensen av avgifter blir att barn till fattiga föräldrar ofta tvingas att avstå från att delta i skolutflykter, speciellt om det finns flera barn i familjen som förväntas ha med sig pengar, frukt och matsäck till skolan.

Bakgrund och gällande rätt

I skollagen (2010:800) framgår att utbildningen i grundskolan ska vara avgiftsfri. Eleverna ska utan kostnad ha tillgång till böcker och andra läromedel som behövs för en tidsenlig utbildning samt erbjudas näringsriktiga skolmåltider.

Det får dock förekomma enstaka inslag som kan medföra en obetydlig kostnad för eleverna (se prop. 2009/10:165 s. 372 f.). Med obetydlig kostnad avses enligt tidigare förarbeten främst kostnaden för en färdbiljett med allmänna kommunikationsmedel eller en mindre entréavgift till ett museum eller liknande. I propositionen framkommer att skolan noga måste överväga när och hur ofta denna möjlighet ska utnyttjas eftersom kostnader som regelbundet återkommer sammanlagt kan bli påfrestande för ett hushåll med svag ekonomi. Därför måste skolan noga överväga när och hur ofta denna möjlighet ska utnyttjas.

I propositionen framgår även att det utöver enstaka och obetydliga kostnader i enstaka fall under ett läsår får förekomma kostnader i samband med skolresor och liknande aktiviteter som ersätts av vårdnadshavaren på frivillig väg. Sådana aktiviteter ska vara öppna för alla elever och vårdnadshavarnas kostnader får då inte vara högre än huvudmannens självkostnad för att eleven deltar i aktiviteten. Utgångspunkten är att finansieringen av skolresor ska ske av huvudmannen eller skolan eller genom att elever frivilligt samlar in pengar till kostnaden. I propositionen förtydligas att det inte är förbjudet att låta kostnader för enskilda skolresor, utflykter eller liknande aktiviteter ersättas av elever eller deras vårdnadshavare på frivillig väg. Bidraget från elever eller deras vårdnadshavare måste då både vara och framstå som helt frivilligt. Det får inte finnas någon koppling mellan hur mycket en enskild elev bidrar med och elevens möjligheter att få delta i aktiviteten. Aktiviteterna ska vidare vara öppna för alla elever oavsett om eleven eller dennes vårdnadshavare väljer att bidra eller inte. Det är inte godtagbart att skolan erbjuder en kostnadsfri alternativ verksamhet för de elever vars vårdnadshavare inte vill betala för aktiviteter som är en del av utbildningen. Om den kostnadsbelagda aktiviteten är en del av utbildningen ska alla elever få delta.

Frågan om vilka kostnader som är förenliga med skollagens bestämmelser har prövats i åtskilliga ärenden hos Skolinspektionen, som i ett informationsblad närmare beskriver vilka kostnader som myndigheten kan acceptera vid enstaka tillfällen (se informationsbladet Avgifter i skolan från den 7 december 2011).

Utbildningsminister Jan Björklund har den 15 januari 2014 svarat på en skriftlig fråga (2013/14:298) om avgifter i skolan. Utbildningsministern betonar i sitt svar att det är huvudmännen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna och för att eventuella enstaka inslag som medför en obetydlig kostnad inte blir påfrestande för hushållen. Utbildningsministern konstaterar även att Skolinspektionen granskar om huvudmännen följer dessa bestämmelser.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser att skolresor och utflykter sedan länge är en naturlig del av utbildningen och många gånger ger värdefulla kunskaper, erfarenheter och upplevelser för eleverna. Utskottet kan konstatera att det är skolans huvudman som ansvarar för att utbildningen är avgiftsfri. Om en huvudman inte följer de regler som finns om avgifter i skolan kan Skolinspektionen ingripa, t.ex. genom att förelägga huvudmannen att vidta åtgärder. Det innebär att huvudmannen blir tvungen att vidta de åtgärder som Skolinspektionen kräver. Skolinspektionen följer upp dessa beslut till dess huvudmannen kan visa att avgiftsbestämmelserna tillämpas korrekt. Om huvudmannen inte vidtar åtgärder som Skolinspektionen godtar kan det bli aktuellt att förena ett föreläggande med vite.

Utskottet finner inga skäl att vidta några ytterligare åtgärder och avstyrker med det anförda motionerna 2013/14:Sf231 (V) yrkande 4, 2013/14:Ub528 (S) och 2013/14:Ub569 (S) yrkande 27.

Fritidshemmet

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motionsyrkanden om bl.a. barngruppernas storlek på fritidshemmen och stärkt kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen.

Jämför reservationerna 12 (S), 13 (MP, V) och 14 (MP) samt särskilt yttrande (V).

Motionerna

I kommittémotion 2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 33 behandlas fritidshemmet och lärandet hela dagen. Motionärerna konstaterar att föräldrar oroar sig över stora och växande barngrupper på fritidshemmen och vad det innebär för kvaliteten. Det är enligt motionärerna viktigt att vända utvecklingen och inse att fritis kan spela en viktig roll i barns utveckling och för att uppnå kunskapsresultat i skolan.

I motion 2013/14:Ub294 av Ann-Christin Ahlberg och Christina Oskarsson (båda S) behandlas behovet av mindre barngrupper i kommunernas fritidshemsverksamhet. Motionärerna uppger att det i dag går tre gånger fler barn per vuxen på fritidshemmen och att det inte går att pressa verksamheten hårdare. Personalen på fritidshemmen upplever att de är för få och att barnen är för många.

I motion 2013/14:Ub536 av Monica Green m.fl. (S) behandlas frågan om att kvaliteten på fritidshemmen bör utvecklas. Enligt motionärerna har kvaliteten försämrats och barngrupperna ökat de senaste åren. För att få bukt med de allt större barngrupperna och för att utveckla fritidshemsverksamheten behövs enligt motionärerna en kartläggning, mål och fortbildning.

I motion 2013/14:Ub327 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 6 begär motionärerna stärkt kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen. Enligt motionärerna saknas det någon form av dokument som beskriver fritidshemmets verksamhet som ett led i att öka jämförbarheten och kvaliteten, utan att det innebär en förändring av fritidspedagogernas och lärarnas yrkesroll i fritidshemmen.

I kommittémotion 2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 4 begärs att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram en rekommendation för fritidshemsgruppernas storlek. Motionärerna konstaterar att grupperna har ökat i storlek och att antalet barn per avdelning är drygt 40.

I motion 2013/14:Ub310 av Magnus Sjödahl (KD) begärs att Skolverket bör få i uppdrag att omarbeta sina allmänna råd så att de ger kommunerna tydligare vägledning och rekommendationer. Motionären hänvisar till att Skolinspektionen rekommenderar att fritidshemmets uppdrag bör förtydligas i de statliga styrdokumenterna, särskilt när det gäller lärande- och utvecklingsuppdraget liksom kraven på en god omsorg.

Bakgrund och gällande rätt

Fritidshemmet styrs av skollagen (2010:800), kapitel 1–6 och 14. Dessutom ska fritidshemmet tillämpa del 1 och 2 av läroplanen för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet från 2011.

I 2010 års skollag har fritidshemmets syfte blivit tydligare. Fritidshemmets uppgift är att komplettera skolan och stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap (se 14 kap. 2 § skollagen).

Huvudmannen ska se till att elevgrupperna har en lämplig sammansättning och storlek och att eleverna även i övrigt erbjuds en god miljö (se 14 kap. 9 § skollagen).

Inom de ramar som riksdagen och regeringen har fastställt – genom lagar, förordningar och läroplan – avgör fritidshemmets huvudman, som kan vara offentlig eller enskild, hur verksamheten ska bedrivas. Som stöd för detta har Skolverket utfärdat allmänna råd för kvalitet i fritidshem (SKOLFS 2007:35). I Skolverkets allmänna råd finns rekommendationer till stöd för hur lagar och regler kan tillämpas. De allmänna råden för kvalitet i fritidshem riktar sig både till kommunen och till personal som arbetar i fritidshem. Ytterligare målgrupper är personal i skolan och andra verksamheter som samverkar med fritidshem. I de allmänna råden anger

Skolverket att barngruppens storlek och personaltätheten är viktiga kvalitetsfaktorer. Enligt Skolverket finns det dock inga belägg för att det skulle finnas någon gruppstorlek eller personaltäthet som är den optimala i alla sammanhang. Förutsättningarna varierar från grupp till grupp och från tid till annan, och det är alltid nödvändigt att anpassa gruppstorleken och personaltätheten till de förutsättningar som råder i varje fritidshem.

Skolverket uppger på sin webbplats att man kommer att besluta om nya allmänna råd om kvalitet i fritidshem. Arbetet med revideringen påbörjas under hösten 2013. Skolverket uppger också att de befintliga allmänna råden kan tillämpas till dess att de nya allmänna råden har beslutats.

Utskottets ställningstagande

Utskottet kan konstatera att fritidshemmets uppgift är att komplettera skolan och stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda en meningsfull fritid och rekreation. Fritidshemmet kan genom sina erfarenheter av en utforskande, laborativ och praktisk metodik även medverka till att skolans mer renodlade kunskapsmål uppnås. En förutsättning för att eleverna ska uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten utformas utifrån deras behov, intressen och erfarenheter. Stor vikt ska läggas vid att uppmuntra eleverna att i samspel med kamrater och vuxna utveckla sin sociala kompetens. Det finns möjlighet att bedriva verksamhet och integrera fritidspedagogisk verksamhet med undervisning under schemalagd tid inom grundskolans ram. Det innebär att kommunen kan organisera arbetet så att fritidshemmets personal även arbetar i grundskolan.

Det bör även uppmärksammas att det finns kvalitetskrav i skollagen som beskriver de förutsättningar som ska finnas för att barnens behov av omsorg och en god pedagogisk verksamhet ska tillgodoses. Kraven rör barngruppernas sammansättning och storlek, lokaler, personal och att barnen även i övrigt erbjuds en god miljö. När det gäller frågan om barngruppernas storlek vill utskottet framhålla att Skolverket har inlett ett arbete med att revidera sina allmänna råd om kvalitet i fritidshem.

Utskottet avstyrker med det anförda motionerna 2013/14:Ub294 (S), 2013/14:Ub310 (KD), 2013/14:Ub327 (MP) yrkande 6, 2013/14:Ub397 (V) yrkande 4, 2013/14:Ub536 (S) och 2013/14:Ub569 (S) yrkande 33.

Motioner som bereds förenklat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår de motionsyrkanden om grundskolan (S MP och M) som tar upp samma eller i huvudsak samma frågor som riksdagen har behandlat tidigare under valperioden.

Utskottets ställningstagande

I detta betänkande behandlas ett antal motionsförslag som rör samma eller i huvudsak samma frågor som utskottet har behandlat tidigare under valperioden och som riksdagen har avslagit i enlighet med utskottets förslag (bet 2010/11:UbU7 och 2011/12:UbU14 m.fl.).

Utskottet ser inte någon anledning att nu göra en annan bedömning och avstyrker därför motionerna 2013/14:Ub266 (S), 2013/14:Ub293 (S), 2013/14:Ub327 (MP) yrkandena 4 och 5, 2013/14:Ub344 (S) yrkandena 1 och 2, 2013/14:Ub345 (S) yrkande 1, 2013/14:Ub354 (M), 2013/14:Ub428 (S), 2013/14:Ub443 (S), 2013/14:Ub485 (S), 2013/14:Ub487 (S), 2013/14:Ub492 (S), 2013/14:Ub514 (M) och 2013/14:Ub545 (S).

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Elevers utveckling mot kunskapsmålen, punkt 1 (S, MP)

av Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Adnan Dibrani (S) och Eva Sonidsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 7 och 16 samt avslår motionerna

2013/14:Ub205 av Stefan Svanström (KD),

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:Ub302 av Abdirizak Waberi (M),

2013/14:Ub308 av Stefan Svanström (KD) och

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2.

Ställningstagande

Att läsa, skriva och räkna utgör på många sätt de grundläggande färdigheterna för den övriga kunskapsinhämtningen i skolan. För att stärka elevernas utveckling inom dessa områden vill vi investera i lärares kompetensutveckling. Vi anser att målet ska vara att alla elever ska kunna läsa och förstå enklare texter senast i årskurs 1. Eleverna ska få det stöd de behöver för att klara det. En god läsförmåga är nyckeln till en framgångsrik skolgång.

Vi anser att den läsfrämjande satsning som regeringen nu föreslår är otydlig och otillräcklig och menar att alla krafter måste samlas för att genomföra ett läslyft för Sverige. Satsningen ska inbegripa såväl barn som vuxna. Det behövs en handlingsplan som samordnas av en nationell biblioteksmyndighet. I arbetet är det viktigt att involvera folkrörelserna: fackföreningarna, studieförbunden, idrottsrörelsen och det ideella föreningslivet.

Förskoleklassen har blivit en uppskattad skolform som vi vill göra obligatorisk. Det innebär att skolstarten ska ske vid sex års ålder. Alla barn ska ha rätt till en riktigt bra start i livet, och en allmän förskola av hög pedagogisk kvalitet är en hörnsten i en politik för framtiden. Om barn inte

stimuleras under den period i deras liv då de kan lära som mest riskerar de att hamna efter under sin skolgång. Att gå i förskoleklass ger barn möjligheter att nå sin fulla potential i skolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

2. Elevers utveckling mot kunskapsmålen, punkt 1 (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 2 och avslår motionerna

2013/14:Ub205 av Stefan Svanström (KD),

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S) yrkande 2,

2013/14:Ub302 av Abdirizak Waberi (M),

2013/14:Ub308 av Stefan Svanström (KD) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkandena 7 och 16.

Ställningstagande

I dag går drygt 95 procent av alla sexåringar i förskoleklass. Det finns indikationer på att de barn som genomgår denna förberedande skolform får ett försprång gentemot de barn som inte gör det. Jag menar att den i dag frivilliga förskoleklassen ska införlivas i grundskolan och därmed bli en obligatorisk del av grundskolan, som då blir tioårig. Argumenten för detta är många. Förutom att ge våra barn lika möjligheter handlar det om att komma till rätta med en lång trend med sjunkande studieresultat. Jag tror att ett införlivande av förskoleklassen i grundskolan där sexåringarna får möta behöriga lärare kommer att leda till en förbättrad verksamhet med ökad kvalitet. Detta är en nödvändig åtgärd för att kvalitetssäkra skolstarten, samtidigt som det innebär att skolan ges möjlighet att fånga barnens behov i ett tidigare stadium och därmed försöka undvika senare problem med läs- och skrivsvårigheter.

Vi måste komma ihåg att det finns en vilja hos barn att lära sig, vilken måste tas till vara. Därför menar jag att förskoleklassen ska bli mer av en riktig skola. Värt att notera i sammanhanget är att svenska skolbarn internationellt sett börjar skolan sent, samtidigt som de har ett färre antal undervisningstimmar. Jag menar att införandet av en tioårig grundskola är ett bra sätt att angripa detta problem på.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att införa en tioårig grundskola enligt vad som anförts ovan.

3. Rätten att lära sig läsa, skriva och räkna, punkt 2 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 2 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP) yrkande 24.

Ställningstagande

Redan den första tiden i skolan läggs en viktig grund för elevernas fortsatta inläring och utveckling. Därför vill jag lyfta fram alla elevers rätt att lära sig läsa, skriva och räkna innan de lämnar årskurs 3, genom en läsa-skriva-räkna-garanti. Den som inte kan läsa, skriva eller räkna har sämre möjligheter att göra sig hörd i samhället och det är mycket svårt att etablera sig på arbetsmarknaden utan dessa grundläggande kunskaper. Bristande läskunnighet innebär dessutom ett stort hinder för annan inläring.

Läsa-skriva-räkna-garantin innebär att elever och föräldrar ska vara garanterade extra hjälp om det uppstår problem vid inläring av baskunskaperna. Om det visar sig att en elev halkar efter ska kraftfulla åtgärder kunna vidtas.

För att rätt typ av åtgärd ska kunna vidtas i ett tidigt skede bör lärarna få ett ökat inflytande över beslut om insatser. Läraren är den pedagogiska experten och är därför bäst lämpad att ordinera stödåtgärder till elever i behov av extra hjälp. Exempel på insatser kan vara att prioritera svenska och matte under en period eller att ge rätt till extra undervisningstid, t.ex. genom lördagsskola eller sommarskola. Tekniska hjälpmedel, stöd av specialpedagoger och tydligare uppföljning tillsammans med vårdnadshavare kan vara andra insatser.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att införa en läsa-skriva-räkna-garanti enligt vad som anförts ovan.

4. Elever med särskilda behov, punkt 3 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 3 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP) yrkande 11 och avslår motionerna

2013/14:Ub274 av Jonas Gunnarsson (S) och
2013/14:Ub478 av Maria Lundqvist-Brömster (FP).

Ställningstagande

Alla barn med funktionsnedsättning behöver uppmärksammas särskilt. Skolmiljön måste åtgärda det som är hinder i vardagen, se till att hjälpmedel finns på plats och fungerar, liksom särskilt stöd för dem som behöver.

Skolinspektionen har i sin inspektion under det första halvåret 2013 kritiserat 71 procent av skolorna för att de brister i arbetet med särskilt stöd. Det har ofta gällt att elever inte alltid ges stöd i den omfattning de har rätt till och att skolorna inte skyndsamt utreder elevers behov av särskilt stöd. Det ser jag som mycket allvarligt.

Att inte få det stöd man behöver och har rätt till leder till ökad stress, gör det svårare att tillgodogöra sig undervisningen och kan samtidigt leda till ökad psykisk ohälsa.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för att rätta till de omfattande bristerna när det gäller särskilt stöd till elever i skolan.

5. Betyg, punkt 4 (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 3 och 9 samt avslår motion

2013/14:Ub553 av Krister Hammarbergh (M).

Ställningstagande

Att riksdagen beslutade att införa betyg från årskurs 6 i grundskolan är något positivt och ett steg i rätt riktning. Jag menar dock att betyg ska införas redan i årskurs 4, då barnen tidigt måste lära sig att tydliga utvärderingar och betyg är en naturlig och integrerad del av den svenska skolan. Betyg ger även ökade möjligheter att tidigt upptäcka barn i behov av stödinsatser.

Att införa betyg i årskurs 4 ter sig dessutom mer naturligt då eleverna börjar ett nytt stadium, mellanstadiet. Att tidiga betyg har en positiv inverkan ser vi i vårt grannland Finland, där man har valt att ha kvar betygen i de lägre årskurserna.

Ett av huvudmålen med Sverigedemokraternas skolpolitik är att skapa en likvärdig skola där alla barn och ungdomar ges samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter, en skola där ingen lämnas utanför och faller

mellan stolarna. Jag är därför mycket tveksam till möjligheten för rektorer att sätta sammanfattande betyg i samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6. För att en likvärdig skola ska vara möjlig krävs det att betygssättningen är likvärdig över hela landet. Därför menar jag att denna möjlighet omedelbart ska tas bort.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

6. Utbildningens innehåll, punkt 5 (S, MP)

av Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Adnan Dibrani (S) och Eva Sonidsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 14 och

avslår motionerna

2013/14:Ub240 av Sedat Dogru (M),

2013/14:Ub321 av Anders Hansson (M),

2013/14:Ub425 av Leif Jakobsson (S),

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 10, 11 och 13 samt

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 6.

Ställningstagande

Att vara nyskapande, kunna omvandla idéer till handling och ha en vilja att tänka nytt och annorlunda är viktigt för utvecklingen av samhället men också för elevens möjlighet att lyckas väl på sin framtida arbetsmarknad. Elevernas framtida arbetsmarknad kräver att skolan stimulerar elevernas kompetens och vilja till kreativitet. När PISA nu börjar mäta kreativitet ska Sverige vara bland de fem främsta länderna.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder när det gäller att stimulera kreativitet i skolan enligt vad som anförts ovan.

7. Utbildningens innehåll, punkt 5 (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkandena 10, 11 och 13 samt

avslår motionerna

2013/14:Ub240 av Sedat Dogru (M),

2013/14:Ub321 av Anders Hansson (M),

2013/14:Ub425 av Leif Jakobsson (S),

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 14 och

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP) yrkande 6.

Ställningstagande

Situationen när det gäller elevers matematikkunskaper är alarmerande. Därför välkomnar jag regeringens pågående matematiksatsning. Om Sverige ska kunna hävda sin ställning som kunskapsnation även i framtiden gäller det att den svenska skolan ligger i framkant när det gäller matematik. Bristerna i vårt samhälle och i vårt utbildningssystem är omfattande men kan dock inte åtgärdas i en handvändning.

Vad gäller frågor rörande ämnet matematik föreslår jag för det första att timplanen i matematik för grundskolan delas upp årskursvis, dels för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs, dels för att säkerställa att eleverna verkligen får den undervisning de har rätt till och att de når förväntade kunskaper.

För det andra vill jag utreda möjligheterna att införa en nivågruppering av matematikundervisningen fr.o.m. årskurs 4. Jag menar att det inte är möjligt att låta alla elever få matematikundervisning på samma nivå om undervisningen samtidigt är tänkt att vara både stimulerande, utmanande och anpassad för den enskilde eleven. Samtidigt måste de elever som har svårt för matematik naturligtvis få den tid och hjälp de behöver för att ta till sig och förstå matematiken. Oavsett hur duktig man är i matematik är det av största vikt att eleverna undervisas av utbildade och pedagogiskt duktiga matematiklärare.

När det gäller skolans språkundervisning anser jag att skolan bör erbjuda undervisning i lokal dialekt och folkmål, antingen inom ramen för den ordinarie svenskundervisningen eller som tillvalsämne. Språkets roll som kulturbärande och länk mellan generationerna kan knappast överskattas. Skolorna bör också generellt förstärka undervisningen i svenska med ett särskilt fokus på elever med svagare kunskap i svenska.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

8. Modersmålsundervisning, punkt 6 (S, MP, V)

av Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Rossana Dinamarca (V), Adnan Dibrani (S) och Eva Sonidsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17 och avslår motionerna

2013/14:Ub246 av Helene Petersson i Stockaryd (S),

2013/14:Ub295 av Helén Pettersson i Umeå (S) och

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 7.

Ställningstagande

Det är naturligt att matematik tillhör basämnena i grundskolan, att godkänt betyg utgör ett behörighetskrav till gymnasieskolan och att det är ett kärnämne i alla gymnasieskolans program. Matematikkunskaper hjälper oss att förstå sammanhang när det gäller såväl politiken och den ekonomiska utvecklingen i samhället som den egna privatekonomin. Det är allvarligt att svenska elevers kunskaper i matematik har försvagats kraftigt under ett antal år.

En satsning på matematik och utveckling av matematikundervisningen är mycket välkommen. Det är nu viktigt att genomförandet utgår från forskning och internationella erfarenheter.

Elever med utländsk bakgrund är överrepresenterade bland dem som har svårigheter i matematik. Lärare måste därför ha beredskap för att möta dessa. Matematikdelegationen har också fastslagit att matematikundervisning på elevens modersmål parallellt med undervisning på svenska har visat sig vara framgångsrik. Ämnesundervisning på modersmål sker dock i dag i mycket liten omfattning och på de flesta håll inte alls. Vi anser därför att möjligheterna att utöka matematikundervisningen på modersmål bör stimuleras.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

9. Modersmålsundervisning, punkt 6 (SD)

av Carina Herrstedt (SD).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD) yrkande 7 och avslår motionerna

2013/14:Ub246 av Helene Petersson i Stockaryd (S),

2013/14:Ub295 av Helén Pettersson i Umeå (S) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 17.

Ställningstagande

Skollagen stipulerar att förskolan, förskoleklass, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan samt gymnasieskolan ska erbjuda modersmålsundervisning. Detta gäller då det är elevens dagliga umgängesspråk i hemmet eller då eleven har grundläggande eller goda kunskaper i språket.

Modersmålsundervisningen främjar inte assimilationen i det svenska samhället. Samtidigt är dess effekter för inläring av det svenska språket mycket tveksamma. Jag vill i sammanhanget lyfta fram en undersökning från Danmark, där kommunernas forskningsenhet (AKF) kom fram till att det inte finns några statistiska bevis för att elever som har fått modersmålsundervisning visar bättre resultat i läsning, matematik eller naturvetenskap än de elever som inte har fått modersmålsundervisning. Resultatet fick politikerna i Danmark att helt lägga ner modersmålsundervisningen för att stället satsa mer pengar på specialundervisning och på det danska språket.

Jag vill se samma utveckling i Sverige. I huvudsak anser jag att modersmålsundervisningen är ett intresse för den enskilda familjen, som då också bör stå för kostnaderna samtidigt som undervisningen ska ligga utanför ordinarie skoltid. För närvarande är det i princip kommunerna som finansierar modersmålsundervisningen. Jag anser att skollagen ska ändras så att ingen tvingande lag föreskriver obligatorisk modersmålsundervisning, med undantag för de nationella minoritetsspråken. Det ska däremot fortfarande vara möjligt för en enskild kommun att anordna modersmålsundervisning om man så önskar, dock utanför ordinarie skoltid.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

10. Avgifter, punkt 7 (S, MP)

av Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Jabar Amin (MP), Adnan Dibrani (S) och Eva Sonidsson (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 27 och

avslår motionerna

2013/14:Sf231 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 4 och

2013/14:Ub528 av Marie Nordén m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi vill se en avgiftsfri skola. Alltför många skolor tar i dag ut återkommande avgifter som sammantaget innebär stora kostnader för familjer med knapp ekonomi. Det förekommer dessutom att elever förväntas betala stora summor för att delta i olika former av studie- och klassresor. Vi anser att Skolinspektionen måste se till att förbudet mot skolavgifter efterlevs och att normerna för de enstaka inslag som innebär obetydliga kostnader för eleverna, vilket skollagen ger utrymme för, ska utvärderas. Regeringen eller den myndighet regeringen så beslutar ska ha rätt att utfärda bindande direktiv för vad den maximala kostnaden per läsår ska kunna innebära.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

11. Avgifter, punkt 7 (V)

av Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 7 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Sf231 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V) yrkande 4 och

avslår motionerna

2013/14:Ub528 av Marie Nordén m.fl. (S) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 27.

Ställningstagande

Alla barn ska ha lika möjligheter i skolan oavsett föräldrarnas ekonomi. Skolan ska vara avgiftsfri enligt skollagen men i praktiken är den inte alltid det. I dag har skolorna rätt att ta ut enstaka, obetydliga avgifter för t.ex. teaterbesök eller andra utflykter som barnen förväntas delta i. Skolinspektionen har definierat vilka obetydliga kostnader som kan accepteras vid enstaka tillfällen; för de flesta familjer kan summorna tyckas små, men för dem som är fattiga kan smärtgränsen för oförutsedda utgifter gå redan vid 20 kronor. Konsekvensen blir att barn till fattiga föräldrar ofta tvingas avstå från att delta vid dessa tillfällen. Detta gäller speciellt om det finns flera barn i familjen som förväntas ha med sig pengar, frukt och matsäck till skolan.

Högerregeringen har gjort s.k. frivilliga insamlingar till skolresor och liknande aktiviteter tillåtna. Även om regeringen föreskriver att aktiviteter som bekostas genom frivilliga insamlingar ska vara öppna för alla oavsett

om man har bidragit eller inte, och att det inte är godtagbart att erbjuda kostnadsfria alternativ för den som inte har bidragit, kan konsekvensen ändå bli att förekomsten av avgifter ökar. Någon utvärdering eller uppföljning av den nya lagstiftningen har ännu inte genomförts. Signalen från regeringen till skolektorn och det omgivande samhället är att man inte ska dra sig för att finansiera skolverksamheten genom avgifter. En sådan utveckling kan jag inte acceptera. Jag anser därför att det bör införas ett förbud i skollagen för skolor att ta ut avgifter.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

12. Fritidshemmet, punkt 8 (S)

av Thomas Strand (S), Caroline Helmersson Olsson (S), Håkan Bergman (S), Gunilla Svantorp (S), Adnan Dibrani (S) och Eva Sonids-son (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförts i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 33 och avslår motionerna

2013/14:Ub294 av Ann-Christin Ahlberg och Christina Oskarsson (båda S), 2013/14:Ub310 av Magnus Sjäodahl (KD),

2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 4 och

2013/14:Ub536 av Monica Green m.fl. (S).

Ställningstagande

Vi vet att fritis är omtyckt och viktigt för många barn och föräldrar. Fritis stöder barn generellt och ger en vettig fritidssysselsättning. Men vi vet också att föräldrar på många håll oroar sig över stora och växande barngrupper och vad detta innebär för kvaliteten. Det är viktigt att vända utvecklingen och inse att fritis kan spela en viktig roll i barns utveckling och för att uppnå kunskapsresultat i skolan. Fritis bör ge barnen möjlighet till läsläsning om skolan inte ordnar det på annat sätt.

Vi vill uppmuntra föreningslivet att samverka nära med fritis så att barnen kan få ägna sig åt olika föreningsaktiviteter. Det kan röra sig om t.ex. fotboll, teater och dans. På det sättet får de barn som i dag inte har möjlighet att ägna sig åt dessa aktiviteter en chans att göra det. Detta kan också vara ett sätt att minska trycket på föräldrarnas tid och ekonomi och därmed underlätta vardagslivet för barnfamiljer.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder för lärandet hela dagen enligt vad som anförts ovan.

13. Fritidshemmet, punkt 8 (MP, V)

av Jabar Amin (MP) och Rossana Dinamarca (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V) yrkande 4 och avslår motionerna

2013/14:Ub294 av Ann-Christin Ahlberg och Christina Oskarsson (båda S),

2013/14:Ub310 av Magnus Sjödahl (KD),

2013/14:Ub536 av Monica Green m.fl. (S) och

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S) yrkande 33.

Ställningstagande

Det blir sämre personaltäthet på fritidshemmen för varje år som går. År 1990 fanns det i genomsnitt 8,3 barn per årsarbetare i fritidshemmen. År 2012 var antalet barn per årsarbetare mer än dubbelt så stort, 20,1. Grupperna har följaktligen ökat i storlek och antalet barn per avdelning är drygt 40. Sedan högerregeringen tillträdde har den negativa utvecklingen accelererat och den genomsnittliga gruppstorleken har ökat med 20 procent.

På grund av denna dramatiska ökning av barngruppernas storlek i fritidshemmen anser vi att Skolverket ska ges i uppdrag att ta fram en rekommendation för gruppernas storlek i likhet med dem som i finns i allmänna råd för förskolan.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

14. Stärkt kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen, punkt 9 (MP)

av Jabar Amin (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 9 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2013/14:Ub327 av Jabar Amin m.fl. (MP) yrkande 6.

Ställningstagande

Fritidshemmens styrdokument är skollagen (2010:800) och läroplanens första två kapitel. Därutöver har Skolverket gett ut allmänna råd för fritidshemsverksamheten. Jag anser att det saknas någon form av dokument som

beskriver fritidshemmens verksamhet, som ett led i att öka jämförbarheten och kvaliteten utan att det innebär en förändring av fritidspedagogernas och lärarna i fritidshemmens yrkesroll eller av fritidspedagogikens självklara ställning på fritidshemmen. Detta dokument skulle kunna vara grunden för ett mer systematiskt kvalitetsarbete, vilket i slutänden gynnar eleverna i fritidshemmen. Lärarförbundet har tagit fram ett förslag till kursplan för de fritidspedagogiska verksamheterna som skulle kunna utgöra ett underlag för ett fortsatt arbete i denna riktning.

Regeringen bör vidta lämpliga åtgärder enligt vad som anförts ovan.

Särskilt yttrande

Fritidshemmet, punkt 8 (V)

Rossana Dinamarca (V) anför:

Jag vill i ett särskilt yttrande beskriva min syn på fritidshemmen och vad som behöver göras för att förbättra fritidshemmens kvalitet.

Jag anser att fritidshemmen ska hålla lika hög kvalitet som skolan eftersom de är en del av en samlad skoldag. De flesta barn i yngre åldrar börjar och slutar också sin skoldag på fritidshemmet. Tyvärr vistas många av dem i en torftig och osäker miljö eftersom grupperna är för stora och personalen för få för att en meningsfull verksamhet ska kunna erbjudas.

Det kan konstateras att det statsbidrag till personalförstärkningar i skolor och fritidshem som fanns mellan 2001 och 2006 aldrig kom fritidshemmen till del. Våldigt få kommuner gör några särskilda satsningar för att öka kvaliteten i verksamheten och om inte staten tar initiativet är chansen liten att det någonsin kommer att bli bättre för barnen på fritidshemmen.

Jag vill därför införa ett statligt stöd för att anställa fler i fritidshemmen, där villkoret är att kommunen bidrar med halva kostnaden. I vår motion 2013/14:Ub463 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning föreslog vi en satsning på 750 miljoner kronor för detta 2014 och en stegvis ökning av medlen till 2 250 miljoner kronor 2016. Med hjälp av bidraget skulle personaltäteten kunna öka och barngrupperna minska väsentligt. Det innebär en bättre arbetsmiljö för både anställda och barn. Möjligheterna att bedriva en meningsfull verksamhet förbättras också, vilket är bra för barnens lärande och utveckling. I samband med riksdagens beslut om budgetpropositionen för 2014 avslogs dock vår motion.

Jag ser också att kvaliteten i fritidshemmen riskerar att försämrats ytterligare med den nya lärarutbildningen. Blivande lärare med inriktning mot fritidspedagogik har fått sin utbildning kortad till tre år, och det är inom denna inriktning endast möjligt att fördjupa sig i praktiska och estetiska ämnen.

Ett syfte med fritidshemmen är att de ska ingå som en integrerad del i en samlad skoldag. De har en pedagogisk uppgift och betydelse i och med att läroplanen även gäller för fritidshemmen. Det är därför nödvändigt att grundlärare med inriktning mot fritidshem har djupa kunskaper inom exempelvis läs-, skriv- och matematiklärande för att kunna möta barnen i deras ständigt pågående lärande. Lärare inom den obligatoriska skolan och lärare med inriktning mot fritidspedagogik samverkar i arbetslag och bidrar med sina skilda och speciella kompetenser till att eleverna når målen i skolan. Båda dessa grupper bör dessutom ha en bred och djup forskningsförankring i sin utbildning. För att lärare med inriktning mot fritidshem ska få

tillräcklig kompetens i fritidspedagogik och sidoämnen, inklusive de teoretiska ämnena, för att undervisa sex- till tolvåringar är det därför nödvändigt att utbildningen förlängs.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2013

2013/14:C419 av Åsa Romson m.fl. (MP):

24. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en läsa-skriva-räkna-garanti.

2013/14:Sf231 av Wiwi-Anne Johansson m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att i skollagen ska införas ett förbud mot avgifter i skolan.

2013/14:So664 av Agneta Luttröpp m.fl. (MP):

11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förslag på hur de omfattande bristerna i särskilt stöd till elever i skolan ska åtgärdas.

2013/14:Ub205 av Stefan Svanström (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en klassikerlista med böcker, filmer, pjäser och musik som alla svenska elever ska ha tagit del av när de lämnat skolan.

2013/14:Ub240 av Sedat Dogru (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att överväga att se över möjligheten att avskaffa skolämnet svenska som andraspråk.

2013/14:Ub246 av Helene Petersson i Stockaryd (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kravet på grundläggande kunskaper för att få modersmålsundervisning på minoritetsspråk ska tas bort.

2013/14:Ub266 av Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra en översyn för att ge barn med hörselskada rätt till utbildning i teckenspråk inom grundskolan.

2013/14:Ub273 av Lars Mejern Larsson m.fl. (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att prioritera basfärdigheter och elevernas undervisning under de första åren i skolan.

2013/14:Ub274 av Jonas Gunnarsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en ändring i skollagen.

2013/14:Ub293 av Lena Hallengren och Matilda Ernkrans (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta föreningslivet och kulturskolan ta plats i skolbarnsomsorgen/fritis.

2013/14:Ub294 av Ann-Christin Ahlberg och Christina Oskarsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av mindre barngrupper i kommunernas fritidshemsverksamhet.

2013/14:Ub295 av Helén Pettersson i Umeå (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över och ändra kraven på grundläggande kunskaper i samiska för att få modersmålsundervisning.

2013/14:Ub302 av Abdirizak Waberi (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om insatser i lågstadiet.

2013/14:Ub308 av Stefan Svanström (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fler lärarledda undervisningstimmar med fokus på läsning i grundskolan bör utredas.

2013/14:Ub310 av Magnus Sjö Dahl (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Skolverket bör få i uppdrag att omarbete sina allmänna råd så att de ger en mycket tydligare vägledning och rekommendation för kommunerna.

2013/14:Ub321 av Anders Hansson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheten att se över införandet av en obligatorisk informationsvecka om blåljusarbeten för grundskoleelever.

2013/14:Ub327 av Jabar Amin m.fl. (MP):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökad tillgänglighet till fritidshemsverksamhet.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tydliga kriterier för god kvalitet i fritidsverksamheten.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka kvalitet och jämförbarhet i fritidshemmen.

2013/14:Ub344 av Désirée Liljevall (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hålla mängden läxor under kontroll.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över möjligheten att ordna läxhjälp i skolans regi.

2013/14:Ub345 av Isak From m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över hur tidiga insatser för barn med behov av särskilt stöd kan stärkas.

2013/14:Ub354 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om placerade barns rätt till god utbildning.

2013/14:Ub397 av Rossana Dinamarca m.fl. (V):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Skolverket i uppdrag att ta fram en rekommendation för fritidshemsgruppernas storlek.

2013/14:Ub425 av Leif Jakobsson (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att stärka språkkunskaperna i tyska.

2013/14:Ub428 av Roza Güclü Hedin m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om synskadades rätt att lära sig använda punktskrift.

2013/14:Ub443 av Marie Nordén (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av historieundervisning om Sveriges ursprungsbefolkning i våra skolor.

2013/14:Ub473 av Richard Jomshof m.fl. (SD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förskoleklassen ska bli en obligatorisk del av grundskolan, som därmed blir tioårig.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att betyg ska sättas fr.o.m. årskurs 4 i grundskolan.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att avskaffa den obligatoriska modersmålsundervisningen, de nationella minoritetsspråken undantagna.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheten för rektorer att besluta om sammanfattande betyg för samhällsorienterande (SO) respektive naturorienterande (NO) ämnen i årskurs 6 ska tas bort.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att timplanen i matematik för grundskolan ska delas upp årskursvis för att förtydliga vad eleverna ska ha klarat av i slutet av varje årskurs.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att snarast utreda möjligheten att införa nivågruppering av matematikundervisningen fr.o.m. årskurs 4.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att skolan bör erbjuda undervisning i lokal dialekt och folkmål.

2013/14:Ub478 av Maria Lundqvist-Brömster (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stärka hörselskadades och dövas lagliga rätt till tecken-
språksundervisning.

2013/14:Ub485 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om trafikundervisning och ökad trafiksäkerhet i skolan.

2013/14:Ub487 av Christer Adelsbo och Annelie Karlsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ge Skolverket i uppdrag att se över och komma med förslag på hur vi ska komma till rätta med problematiken med elevers olika förutsättningar för teoretisk inläring.

2013/14:Ub492 av Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läxor i skolan.

2013/14:Ub514 av Edward Riedl (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om välsmakande skolmat.

2013/14:Ub528 av Marie Nordén m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om skolutflykter i grundskolan.

2013/14:Ub536 av Monica Green m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla kvaliteten på fritidshemmen.

2013/14:Ub545 av Olle Thorell m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att öka intresset för matematikundervisningen i grund- och gymnasieskolan.

2013/14:Ub553 av Krister Hammarbergh (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tidigare betyg i skolan.

2013/14:Ub569 av Ibrahim Baylan m.fl. (S):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om obligatorisk förskoleklass.
14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att stimulera kreativitet.
16. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om läsförmåga och läslust.
17. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om matematik.
27. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot avgifter i skolan.
33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om lärande hela dagen.

2013/14:N333 av Christer Nylander (FP):

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en satsning på ämnet tyska i skolan.

BILAGA 2

Motionsyrkanden som avstyrks av utskottet i förslagspunkt 10

Motion	Motionärer	Yrkanden
10. Motioner som bereds förenklat		
2013/14:Ub266	Roza Güclü Hedin och Carin Runeson (båda S)	
2013/14:Ub293	Lena Hallengren och Matilda Ernkrans (båda S)	
2013/14:Ub327	Jabar Amin m.fl. (MP)	4 och 5
2013/14:Ub344	Désirée Liljevall (S)	1 och 2
2013/14:Ub345	Isak From m.fl. (S)	1
2013/14:Ub354	Helena Bouveng (M)	
2013/14:Ub428	Roza Güclü Hedin m.fl. (S)	
2013/14:Ub443	Marie Nordén (S)	
2013/14:Ub485	Marie Nordén m.fl. (S)	
2013/14:Ub487	Christer Adelsbo och Annelie Karlsson (båda S)	
2013/14:Ub492	Carina Adolfsson Elgestam m.fl. (S)	
2013/14:Ub514	Edward Riedl (M)	
2013/14:Ub545	Olle Thorell m.fl. (S)	